

ONİKİŞUBAT BELEDİYESİ

Kahramanmaraş

KÜÇÜK UMUTLARIMIZ

Muharrem Demir

İmtiyaz Sahibi

Hanefi Mağççek

Genel Yayın Yönetmeni

Serdar Yakar

Kapak İç Düzen

Tayyib Atmaca

Sertifika No: 48044

ISBN: 978-605-72811-2-8

Baskı Tarihi

1. Baskı Mayıs 2020
2. Baskı Haziran 2020
3. Baskı Eylül 2022
4. Baskı Ocak 2023

Baskı-Cilt

Sertifika No: 47771

Salmat Basım Yayıncılık Ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti.
Zübeyde Hanım Mahallesi Sebze Bahçeleri Cd. 99/22
06070 Altındağ /Ankara

Muharrem DEMİR

İçimizde, Çevremizde ve Evrendeki

KÜÇÜK UMUTLARIMIZ
Algısı, Algoritması ve Aksiyonu

ONİKİŞUBAT BELEDİYESİ

Kahramanmaraş

Muharrem DEMİR

1970'te Kahramanmaraş ilinin Göksun ilçesine bağlı Karadut köyünde doğdu. Annesinin adı Fatik, babasının adı Kasım'dır. Altı kardeşin en küçüğüdür. 1990 yılından sonra Elbistan'a yerleşti.

İlköğrenimini Kahramanmaraş-Afşin Yatılı İlköğretim Bölge Okulunda; ortaokul ve lise öğrenimini ise Osmaniye - Düziçi Öğretmen Lisesinde tamamladı.

1999 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Ana Bilim Dalından mezun oldu. Ayrıca lisans öğrenimi sırasında, Sınıf Öğretmenliği Sertifikası da aldı.

1999 yılından itibaren öğretmen olarak çalışan Demir, 2007 yılından bugüne kadar çeşitli eğitim kurumlarında farklı idari görevlerde bulundu. Halen çalışmakta olduğu kurumda yöneticilik görevini sürdürmektedir.

Düşünce ve yaşam tarzı olarak "Olumlu düşün, pozitif konuş, sinerji oluştur.", "Niyet et nasip olsun, hayal et gerçek olsun.", "Hayaller çabuk gerçekleşir sahibi peşine düşerse" gibi olumlu ve umutlu sözleri kendisine ideal ve ilke edinmiştir.

Yaşamında ve okur-yazarlık alanındaki konularını aile, çocuk, genç, eğitim, kültür ve sanat oluşturur. Bu içeriklerde radyo programları yapmış, çeşitli makale ve deneme çalışmaları kaleme almış ve bir kamu bülteninde "Hikâyesi Yazılmayan Sokaklar" başlığıyla insana, mekâna ve zamana dair kültürel yazılar yazmıştır.

Yazılarında sade bir dil ve akıcı bir üslup kullanan yazarın ilk kitabı 2012 yılında *Özlem Dolu Mektuplar* adıyla yayımlanmıştır.

Yazar, evli ve dört çocuk babasıdır.

Yayımlanmış Kitapları: *Özlem Dolu Mektuplar*, *Şekerci Şair Turgut Yalçın*, *Şairler Evi Gürün*, *Gürün Kültür Envanteri (komisyon)*

TAKDİM

Şairler ve yazarlar diyarı olarak kabul edilen Kahramanmaraş, havası, suyu ve iklimi ile tarih boyunca edebiyatçılara beşiklik yapmıştır bir bakıma.

Sünbülzâde Vehbi, Halilî-i Maraşî, Nadir Baba, Karacaoğlan ve Dadaloğlu gibi şair ve ozanlara vatan olan Kahramanmaraş, Günümüzde ise çeşitli akım ve ekollerle edebiyatta zirve yapmaktadır.

Kahramanmaraşlı olmayı yazarlığının ve şairliğinin ötesinde bir onur olarak kabul eden Necip Fazıl Kısakürek'ten Nuri Pakdil'e, Abdurrahim Karakoç'tan, Erdem Bayazıt'a, Cahit Zarifoğlu'ndan, Alaeddin Özdenören'e, Bahattin Karakoç'tan Osman Sarı'ya uzanan ve de uzadıkça uzayan bir şairler listesine sahiptir Kahramanmaraş.

Karacaoğlan'ın sevgi ve aşk dolu mısralarının yanı sıra Dadaloğlu'nun "Hey heeey"li kahramanlık mısraları bölge insanının karakterini ele verir bir bakıma.

Bugün Kahramanmaraş yetiştirdiği şair ve edebiyatçıları ile marka şehir olmaya adaydır. Kahramanlık Madalyası Kahramanmaraş'ta nasıl ki fertlere verilmeyip tüm bir şehir verilmişse şairlik ve yazarlık payesi de Kahramanmaraş'ta her bir Kahramanmaraşlının mayasında ezelden vardır.

Evet, Kahramanmaraş bir marka şehirdir. Bir taraftan pamuğu, çeltiği, dondurması, biberi ile nasıl bir marka olmuşsa diğer taraftan da şair ve edebiyatçıları ile gerçek bir markadır.

“Şairleri haykırmayan bir millet; sevenleri toprak olmuş öksüz çocuk gibidir” der Mehmet Emin Yurdakul. Kahramanmaraş gerektiğinde haykıran gerektiğinde ise tefekkür etmeyi bilen bir şehirdir. Şairiyle, ozanıyla ve dahi çobanıyla hakkını arayan, haksızlığa başkaldıran bir şehir...

12 Şubat 1920’de verilen millî mücadele bunun tezahürü, 15 Temmuz 2016’daki diriliş ise ispatıdır.

Kahramanmaraş’ta şairler susmasın, sesleri kısılmasın, haykırışlarının yanı sıra tefekkür dolu mısraları bilinsin, duyulsun içindir tüm çabamız.

Eğitimci yazar Muharrem Demir kardeşimiz bu eserinde içindeki bitmeyen umudu paylaşmak için çıkıyor yola.

“Eğitim ve öğretimdeki başarı, küçük umutların coşkusu ile başlar. İnsanın en önemli coşku ve motivasyon kaynağı yaşamındaki anlamdır.” diyerek tüm öğrencilerin kalbine dokunmak için çağrıda bulunuyor. Çağrısının cevap bulacağı ümidi ile kendilerini kutluyorum, daha nice eserler ile dolu bir ömür diliyorum.

Hanefi MAHÇİÇEK
Onikişubat Belediye Başkanı

**'Kimse umutla yarışamaz.
Herkes tükenir, umut tükenmez.'**

ÖNSÖZ

Bütün dünyaya meydan okuyan küçük bir Corona Virüs, insanlığın aklını başından aldı ve neredeyse tüm umutlarımızı sildi süpürdü. Küçük umutlarımız hariç...

Umut, bazen uçtadır. Aklımızın, kalbimizin, elimizin, dilimizin ve gözümüzün ucundadır. Uçurumda değil ama uçurumun kenarında da olabilir. Kuş olup uçarsa ne âlâ... Belki Zümrüdü Anka (Simurg) olur. Ya taş olup düşerse?

Evde, okulda ve toplumda; eğitimde, bilimde, sağlıkta ve sanatta; aklınıza gelen her yerde ve her zaman küçük şeyleri ve küçük umutları asla küçümsemeyin, özümseyin ve önemseyin. Bastığınız dalları kesmeyin. Yürüdüğünüz yolları incitmeyin. Sevdiğiniz ve sevdiğiniz kalpleri, incir çekirdeğini doldurmayacak sebeplerden dolayı kırmayın.

Küçük umutlarımız, bir gün mutlaka büyük mutluluklarımız olacaktır. İçimizdeki, çevremizdeki ve evrendeki küçük umutlarımızın yaşamda nasıl bir algı oluşturduğunu, nasıl bir algoritması(sistemi) bulunduğunu, nasıl bir aksiyonu olduğunu ve büyük şeyleri nasıl harekete geçirebildiğini ancak küçük bir bakışın, küçük bir söyleyişin ve küçük bir karınca hikâyesinin etkisini fark ettiğimizde anlayabiliriz. Küçük umutların etkisini ve yetkisini fark edemeyenler, büyük hedefleri asla fethedemezler. Hayal bile edemezler. Büyük şair Necip Fazıl Kısakürek der ki: *“Devler gibi eserler bırakmak için karıncalar gibi çalışmak lazım.”*

İbrahim Peygamber, Kral Nemrut’a tebliğ yapmış. Nemrut, ne kadar güçlü bir kral olduğunu herkes görsün ve anlasın diye Hz. İbrahim’in ateşte yakılması emrini vermiş.

Meydanda odunlardan büyük bir yığın yapıp odunları tutuşturmuşlar. O kadar büyük bir alevmiş ki bulutlara kadar yükselmiş. Bütün hayvanlar ateşten korkup kaçmış.

Nemrut’un askerleri, İbrahim Peygamber’i mancınıkla ate-

şin tam orta yerine atacaklarmış.

Bu sırada, göklere kadar varan ateşe doğru bir karınca ağzında küçücük bir damla su ile telaşla gidiyormuş. Başka bir karınca onun bu telaşını görüp sormuş: “*Acele ile nereye gidiyorsun?*”

Küçük bir umutla yetiştirmeye çalışan karınca, ağzındaki bir damla suyu ellerinin arasına alıp cevap vermiş: “Haberin yok mu? Nemrut, İbrahim Peygamber’i ateşe atacakmış. Meydana ateşin olduğu yere su götürüyorum.”

Diğer karınca kahaahalarla gülerek demiş ki: “*Senin yanan büyük ateşten haberin yok mu? Ateşe hiç bakmadın mı? Ne kadar büyük! Senin bir damla suyun ateşe ne yapabilir ki?*”

Bir damla su taşıyan karınca: “*Olsun, hiç olmazsa tarafım belli olsun.*” demiş.

İşte, bizimki de o misal. Tarafımız ‘küçükten’ ve ‘umut’tan yana olsun.

Bu vesile ile “*İçimizde Umut Var/İradenin Ağır İmtihanı*” kitabıma göstermiş olduğunuz samimi ilgiye çok teşekkür ediyorum; “*Küçük Umutlarımız*” kitabıyla hepimizi en içten sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Bir sonraki sayfada ve umut dolu yeni kitaplarda buluşunca-ya kadar kalın sağlıcakla ve umutla.

KÜÇÜK UMUTLARIMIZ

*Küçüktük, büyüdük işte
Geldik, gidiyoruz işte
Farkında olmalı insan
Gidişat böyledir işte*

Böyledir işte gidişat... Zerreden küreye; küçükten büyüğe doğru uzun ince bir yolda gidiyoruz gündüz gece.

“Büyükbaba bıçağıyla topraktan tatlı bir kök çıkararak kabuğunu soydu, kökten yaşamın sulu kış hazinesi damladı. Büyükbaba kökü ikiye böldü ve büyük parçayı bana verdi. Yumuşak bir şekilde, *Gidişat böyle, dedi*. Yalnızca gereksinim duyduklarını al. Geyik alıyorsan, en iyisini alma. En küçük ve en yavaş olanını seç, o zaman geyik daha güçlü olur ve her zaman sana et verir. Panter bunu bilir. Sen de bilmelisin! “dedi.

Büyükanne ise “*Küçük Ağaç yüreklidir. Ve onun gücü inceliğindedir.*” diye başladığı şarkısını şöyle bitirir, Küçük Ağaç’ın Eğitimi kitabında.

*Dağ yamacına bak ve sabahın doğuşunu gör
Ağaçlardaki rüzgârın şarkısını dinle
Mon-o-lah, topraktan yaşamın fışkırışını hisset
İşte o zaman öğreneceksin Çerokilerin gidişatını*

Hemen her an duyumsadığımız ama çoğu zaman farkında bile olmadığımız veya önemsemediğimiz küçük şeylerin (söz, hareket, davranış, bakış, iş, işaret vs.) büyük mucizelerine zaman zaman, pek çok yerde şahit oluyoruz. Küçük bir kıvılcımın yüreğimizi ve yerküremizi nasıl derinden ateşlediğini ve büyük bir patlamayla evreni ve canevimizi nasıl şekillendirdiğini anlamak aklımızı şaha kaldırıp, arş-ı alaya yük-

seltiyor ve bizleri hayretler içerisinde bırakıyor.

Şimdi daha iyi anlıyorum; zerreden kürrreye içimizdeki, çevremizdeki ve evrendeki küçük umutların, büyük umutları, büyük mutlulukları ve büyük coşkuları nasıl oluşturduklarını.

Bugün hâlâ bilim insanları maddenin daha küçük parçacıklarına ulaşmanın hayalini ve hatta laboratuvarını kuruyorlar. Çünkü fiziğin o tuhaf yasasına göre parçacıklar küçüldükçe, ağırlıkları artıyor. Bu küçük parçacıklardan bir tanesinin parçalanması, yeni bir büyük patlamaya yol açıp evrenin yeniden şekillenmesine neden olabilir, diyorlar.

Şair ve yazar Tarık Tufan bir yazısında, *“Bazen düşünüyorum da hayatım boyunca söylemeyip de vazgeçtiğim şeyleri söyleseydim ne değişirdi acaba? Hayatın akışında ne kadar farklılıkla karşılaştırdım? Yoksa kader dediğimiz şey o anda yaptığımız anlık, küçük tercih midir?”* diye sorar ve bir başka yazısında yine cevabı kendisi verir: *“Ne olduğu, nereden geldiği çok önemli değil. Sadece umudu hatırlatacak bir şey... Bir göz kırpması uzunluğunda bile olsa, umut!”*

Atalarımız, *“Bir mih bir nal, bir nal bir at, bir at bir komutan, bir komutan bir ordu, bir ordu da bir vatan kurtarır.”* demişler.

Herhangi bir olayı, duyguyu, düşünceyi, iyiliği, bir işi veya bir ödevi küçük görmemek, önemle ele almak gerekir. Küçük gibi görünen işler, büyük sonuçlar doğurabiliyor: Bir çivi yüzünden bir ordu yenilebilir ve bir savaşı kaybedebilir. Küçük bir vida yüzünden koca bir fabrika da çalışmayabilir.

Önem verilmeyen fiziksel veya ruhsal küçük bir yaradan dolayı ölenlerin sayısı da az değildir. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre intihar oranları dünya genelinde son 45 yılda % 60 arttı ve her 40 saniyede bir kişi intihar ediyor. Bir acı rüzgâr esince, nice kırık kalpler sızlar.

Biz insanlar, genelde büyük ve küçük olan şeylerden daha

çok ve daha çabuk etkileniriz.

“Ey insanlar! Size bir örnek verildi. Şimdi ona iyi kulak verin. Sizin Allah’tan başka taptıklarınız bir sinek dahi yaratamazlar, hepsi bunun için toplansalar bile. Eğer sinek onlardan bir şey kapsa, bunu ondan kurtaramazlar. İsteyen de âciz, istenen de.” (Hac Suresi, 73)

“Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onun karşılığını görür. Kim de zerre miktarı şer işlemişse o da onun karşılığını görür.” (Zilzâl Suresi, 7-8)

“De ki: Ey kendilerinin aleyhine aşırı giden kullarım! Allah’ın rahmetinden umudunuzu kesmeyin. Şüphesiz Allah, bütün günahları affeder. Çünkü O, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.” (Zümer, 53)

Bir şeyi gereğinden fazla abartma veya azaltma özelliğimiz de buradan geliyor olabilir. Bu etki hem bedenimizde hem ruhumuzda hem de işlerimizde tahminlerimizin çok çok ötesinde fizyolojik, psikolojik olarak olumlu veya olumsuz birçok olaya, duyguya ve düşünceye sebep oluyor. Ya duygu ve düşüncelerimizi alt üst ediyor ya da yaşama sevincimizi çoğaltıyor.

“Bir dala basınca, bin dal sallanır.” ve *“Bir ima, bin mana”* demişler.

Küçük umutlar, mutluluğun ve başarının davetçisidir. Umutsuzluğun hüküm sürdüğü dönemelerde minicik aksilikler bile insanın karşısına aşılması zor, çok büyük engeller olarak çıkarken, umudun uç verdiği dönemelerde aşılması çok zor, büyük engeller bile üstüne basılıp geçilecek çok basit takıntılar olarak görülür.

“Baharı yaz uğruna tükettik, aşkı naz uğruna... Ve papatyaları seviyor sevmiyor uğruna; derken ‘ömrü’ tükettik bir hiç uğruna.” diyen Sezai Karakoç bir başka şiirinde *“Gül gül, mektup mektup büyüyen umut.”* tan bahseder ve der ki: *“Umut, umutsuzluğun olduğu yerde başlar.”*

Şiirin zarif abisi A. Cahit Zarifoğlu: “Her fikrin karşılığı bir duygu vardır.” Evet, hatırladım küçük basit şeyler yetiyor kederlenmeye. Ya mutluluğa?” diye sorar ve cevabını da yine kendisi verir. “Küçük oluşlarda, hemen yakınımızdaki selametlere koşacağımıza amansız gururumuza boyun eğip hazımsızlıklar içinde bir dolu ufak sıkıntının altında ufalandık durduk ve umutsuzluğun kapımızdan ayrılmaması için az mı çabaladık.”

Nobel Edebiyat ödülü sahibi şair ve yazar Pablo Neruda, “Sanatçı, her yandan gelen duyguları algılayan bir anten gibidir. Birçok insanı bir dakikacık umutlandırabilmek bir şair için heyecandırıcı ve ölümsüzleştiricidir.” der ve ekler: “Sırf birisi iyi geceler demediği için, iyi geçmeyen geceler vardır.”

Diğer taraftan küçük bir tebessüm ve selam ile belki de günlerce mutlu olan, iyi olan insanlar vardır.

“İyiyim diyorum ya
İnan olsun iyiyim anne

İnsan gerçekten iyi oluyor, iyiyim dedikçe.” (İbrahim Sadri)

Edip Cansever: “Var olmak, bir umudun sözcüsü olmaktır aynı zamanda... Elbette umutsuzluğa düşerim bazan. Elbette umutluyum her zaman.” der ve ekler: “Biz aykırıya, ayrıntıya, ayırıksıya, azınlığa tutkunuz.”

Prof. Dr. Nevzat Tarhan duyguların psikolojisini açıklarken: “Ümit duygusunda gizli bir psikoloji yasası vardır: Beklentisi olan insanın karşısına farklı fırsatlar çıkar. ‘Şanslı’ diyebilen kişilerin en ufak detayları fark etmeleri ve bunlara büyük bir ümitle bağlanmaları sonucunda başarılı olduklarını söyleyebiliriz.” ifadelerini kullanılır.

Prof. Dr. Acar Baltaş da “İnsanları hayatta başarıya götüren her gün düzenli olarak yaptığı küçük şeylerdir.” diyor.

Küçük şeyler, doğa ve insan etkileşiminde olduğu kadar insanlar arasındaki iletişimlerde de çok önemlidir. Konuşur-

ken, tek bir kelimeye güceniriz veya tek bir kelime ile sevini-
riz. Küçük bir “Aferin” bizi aylarca mutlu edebilir, küçük bir
tebessüm ise bizi yeniden yaşama bağlayabilir.

Bizim, ‘*kıl payı*’ farklarla kazandığımız veya kaybettiğimiz
başarılarımız; ‘*incir çekirdeğini doldurmayan sebeplerden*’ do-
layı ‘*damlaya damlaya göl olan*’ dertlerimiz, bir “*pire yüzün-
den yaktığımız yorganlarımız*”, ‘*iğne ucu kadar bir yerin kuru
kalmaması*’ için dikkat ettiğimiz, ‘*sinek küçüktür ama mide
bulandırır*’ dediğimiz ve ‘*kılı kırk yarararcasına*’ özen gösterdi-
ğimiz çok özel hassasiyetlerimiz vardır.

Küçük şeylere dikkat etmek öğrenilebilen ve uygulanabilen
bir şeydir. İnsanlar, içinde yaşadıkları ortama ve aldıkları eği-
time göre küçük şeylere (püf noktalarına) dikkat etmeyi öğ-
renebiliyorlar. Bu sebeple bir zanaatı bütün incelikleri ile ge-
reği gibi öğrenmiş olan ve kendi başına yapabilen kimseye
‘*usta*’ eğitim, bilim veya sanat alanında üstün bilgisi ve yete-
neği olan kimseye de ‘*üstat*’ denir.

“*Küçük Şeyler*”in üstadı Prof. Dr. Üstün Dökmen, “*Küçük
şeylere hakkını verin. Küçük şeylere hakkını vermek, yaşama
hakkını vermektir.*” der ve devam eder dersine: “*Bu dünyada
küçük şeyler yoktur. Bakmasını bilen göz için her şeyin bir an-
lamı vardır. Küçük, büyüğün anasıdır. Azlık çokluğun özüdür.
Büyük şeylere küçük adımlarla ulaşılır. Ve insan, bedenine ve
dünyaya hapsedilmiştir; taştan bir hücrede gibidir. Çevresinde-
ki pek çok küçük şeyi fark ettikten sonra özgürlüğüne kavuşa-
bilir. Bir gün yıldızlara ulaşabilmek için, bugün yeryüzündeki
her şeyi değerlendirmeniz gerekir. Ve bir de şu: Evren, bir bü-
tündür, tektir. Belki bu yüzden evrende birbiriyle tamamen
ilişkisiz iki şey yoktur. İlişkileri görebildiğinizde, evren kalbini
açar size. Büyük şeylere ulaşabilmek için küçük şeylere, küçük
adımlara ihtiyacımız vardır. Yaşamın her zerresi kutsaldır, de-
ğerlendirilmelidir. Güzelliklerden güzellikler çıkar ama sıkıntı-
lardan da güzellikler çıkarmak mümkündür. Çünkü siz, evreni*

fark edebilen, algılayabilen, yorumlamaya çalışan, evrenin çapını ölçebilen bir varlıksınız. Siz, evreni idrak edebilen, ufak ama muhteşem bir varlıksınız. Çapınız küçük, kapsamınız muhteşemdir. Siz muhteşem bir evrende yaşayan ve onu beyinde taşıyabilen bir varlıksınız. Yaşamınızdaki küçük şeylerden büyük tatlar bulmak sizin sorumluluğunuzdur.”

Hepimiz bir saç telinden daha küçük bir dişil yumurtadan ve ondan çok daha küçük olan bir eril hormon ile hayata başladık. Büyük gördüğümüz pek çok şeyin aslında küçücük atomların birbirine bağlanmasıyla oluştuğunu biliyoruz. Bu bağlamda büyük ve küçük şeyler arasındaki işin hakikatine uygun duygu, düşünce ve davranış bağlantısı kurabilirsek, değerlendirmelerimizi kültürel değer yargılarının ön yargılarından ve ezbercilikten uzak yapabilirsek; içimizdeki, çevremizdeki ve evrendeki küçük umutlarımız, hepimize vakti gelince çok büyük umutlar, büyük mutluluklar ve büyük başarılar hediye edecektir.

Bütün büyük işler, küçük başlangıçlarla olur. Kar taneleri, doğadaki en kırılgan şeylerdendir ama bir araya geldiklerinde, bakın neler yapabiliyorlar.

Küçük bir kibrit çöpü büyük bir ormanı yakıp kül ederken, diğer taraftan küçük bir meyve çekirdeğinden milyonlarca meyve ve meyve ağacı yetişir.

İsterim ki küçük umutlarımız kartopu gibi büyüsün. Baharda papatyalar gibi açsın, kelebekler gibi uçsun.

*“Yaşamak, sevmek gibi gönülden olsun;
Olursa bir şikâyet ölümden olsun.”*

Ve küçük bir umut, usulca yüreğime dokunuyor ve kulağıma heyecanla şöyle fısıldıyor, *“Gün doğmadan umut doğar.”*

KÜÇÜK UMUTLARIN ZEKÂSİ VE EĞİTİM ÖĞRETİME ETKİSİ

Eğitim ve öğretimin umudu öğretmenler ve öğrencilerdir. Öğretmen ve öğrenci umut demektir. İçimizdeki, çevremizdeki ve evrendeki her şeye etki eden küçük umutlarımızın, eğitim ve öğretimdeki etkisi çok ileri boyutlardadır.

Eğitim ve öğretimdeki başarı, küçük umutların coşkusu ile başlar. İnsanın en önemli coşku ve motivasyon kaynağı yaşamındaki anlamdır. “*Tarihten edindiğimiz en iyi şey, onun uyandırdığı coşkudur*” demiş, Goethe.

“*Coşku, zekâdan daha önemlidir. Hayal gücü bilgiden daha önemlidir. Mantık sizi A noktasından B noktasına götürür.*

Hayal gücü ise her yere.” demiş Albert Einstein.

Zekânın tam olarak ne olduğu ile ilgili tartışmalar yıllardan beri sürmektedir ve hâlâ kesin bir tanımı ve ölçütü bulunmamaktadır.

Arapça kökenli zekâ kelimesi genel olarak zihnin öğrenme, öğrenilenden yararlanabilme, yeni durumlara uyabilme ve yeni çözüm yolları bulabilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır.

Teknoloji ve bilim toplumunda problem çözme yeteneği, derinlemesine düşünme ve yaşam boyu aktif öğrenme giderek daha önemli hale gelmiştir. Yıllarca insanların doğuştan geldiğine inanılan belli bir zekâyâ sahip olduğu, yaşamını onunla sürdürdüğü görüşü hâkim iken artık günümüzde insan zekâsının sınırları, araştırmalarla birlikte yeniden çizilmeye başlandı. Geline nokta artık zekânın gerçek göstergesinin sadece bilgi olamayacağı kabul edildi.

Bir öğrenme psikoloğu olan Prof. Howard Gardner zekâ kavramına farklı bir boyut getirdi. 1983’te yazdığı “*Aklın Çerçevesi*” adlı kitabında kültürlerin ve bilim adamlarının zekâyı çok kısıtlı olarak tanımlayarak ele aldıklarını, zekânın

bir veya birkaç faktörden çok daha fazlasını içerdiğini ve her insanda yedi farklı zekânın bulunduğu çoklu zekâ tezini ortaya attı. Böylece yıllar boyu hâkimiyetini sürdüren, insanların tek bir zekâyâ sahip oldukları IQ denen zekâ anlayışını kırdı. Prof. Gardner'ın tanımladığı zekâ türleri şunlardır: Sözel – dilsel zekâ, mantıksal - matematiksel zekâ, görsel - mekânsal zekâ, bedensel - kinestetik zekâ, müziksel - ritmik zekâ, kişisel - içsel zekâ, kişilerarası - sosyal zekâ ve doğa - varoluşçu zekâ.

Son yıllarda sosyal ve kişisel zekâlar, bilim adamları ve eğitim bilimcileri tarafından “*Duygusal Zekâ*” başlığı altında ele alınmaktadır. 1995 yılında doğa zekâsı, (doğadaki nesnelere tanıma ve sıralama becerisi) 8. Zekâ olarak kabul edildi ve üzerinde çalışmalar sürdürülmektedir.

Ben artık “*Umut Zekâsı*” diye farklı bir zekânın da olduğuna ve bunun diğer bütün zekâları kuşattığına inanıyorum. Hatta insanın merkezi zekâsı umuttur diyebilirim. Umut, tüm zekâların anasıdır. Onları besler, büyütür ve yürütür. Umutsuz yaşam olamayacağına göre umutsuz eğitim ve öğretim nasıl olabilir ki? Umut, genel olarak herkeste vardır fakat kiminde az, kiminde çoktur. Bizi birbirimizden farklı kılan temel faktör belki de umut düzeylerimizin farklı olmasıdır. Umut, heyecan ve coşku hayata yeni tatlar ve yeni renkler katan güzel ve güçlü duygulardır. Herhangi bir konuyu öğretirken veya öğrenirken bu duygulara mutlaka ihtiyacımız vardır. Öğretirken ve öğrenirken, öğretmende veya öğrencide herhangi bir isteksizlik varsa bunun temel sebebi anlam, umut, heyecan ve coşkudan yoksun olmalarıdır.

Küçük umutların eğitimdeki anlamı çok derin, algısı, algoritması ve aksiyonu ise çok güçlüdür. Charles Schwab, “*İnsan, sınırsız bir coşku duyduğu her şeyin üstesinden gelebilir.*” demiş. Sınıfta bir konuyu öğretirken veya öğrenirken bazen tek bir kelimeye güceniriz veya tek bir kelime ile sevini-

riz. Öğretmenimizden duyduğumuz küçük bir “Aferin!” umudumuzu ve motivasyonumuzu artırarak bizi aylarca mutlu edebilir ve günlerce ders çalıştırabilir.

Bazen de küçük bir virgül hatası şeklimizi şemailimizi değiştirebilir. “Oku baban gibi, eşek olma.”

Coşku, heyecan verir ve insanı umutlandırır. Umut ve coşku, hareketi doğurur. Hareket ise keşfetmeyi ve öğrenmeyi gerçekleştirir. Umutlu öğretmenler daha iyi öğretirler. Umutlu öğrenciler ise daha çabuk ve daha kolay öğrenirler.

Umudu kırılan hiçbir insan, hiçbir şey öğrenmek istemez. Başka hiçbir zekâ türü de onu harekete geçiremez. İnsan, evrendeki her şey hakkında mutlaka bir akıl yürütür fakat insanı da evrende yürüten, düşündüren ve güldüren umuttur. Aklimızın ucundan bile geçmeyen şeyler, ummadığımız bir anda, küçük bir umut sayesinde gerçeğe dönüşebilirler. Hatta eğitime, bilime ve sanata da evrilebilirler.

Bilime göre umut, tüm canlıların ortak duygusudur ve canlıların beyni umutla çalışır. İnsanlar, hayvanlar ve bitkiler üzerinde yapılan deneyler ve gözlemler de bunu ispatlamıştır.

Yeni beyin araştırmaları, beynin geliştirilebildiğini ve öğrenme yeteneğinin ilerletilebildiğini ortaya koyuyor. Beyni umutlu kullanmak, başarı ve mutluluğu artırıyor.

Oregon Üniversitesi’nden Paul Slovic, beynimizde bir umut devresi olduğunu savunuyor ve bu devrenin harekete geçirilebileceğini, harekete geçmesi ile birlikte de sabır ve çalışkanlıkla uzun vadeli hedeflerimizi gerçekleştirebileceğimizi söylüyor.

Dünyada umutla ilgili ilk bilimsel çalışmalar 1959 yılında V. Frankl ve K. Menninger’in çalışmalarıyla psikiyatri alanında başlamış sonra sağlık, spor, sanat, bilim ve eğitim olmak üzere diğer alanlarda da çalışmalar yapılmıştır. Ülkemizde ise umut önce sağlık alanında genellikle kanser hastalığı ile beraber ele alınmıştır. Araştırmalara göre umut düzeyi yüksek

olan kanser hastalarının ağrı ile daha iyi baş ettikleri, duygu durumlarının daha iyi olduğu ve kanseri daha çabuk yendikleri görülmüştür.

Ülkemizde, eğitim alanında umut ile ilgili henüz yeterli sayıda olmasa da umut verici bilimsel çalışmalar bulunmaktadır. Özellikle 1990 yılından itibaren bu araştırmaların arttığını söyleyebiliriz. Bu çalışmalardan bazılarının ayrıntılarını “İçimizde Umut Var-İradenin Ağır İmtihanı” kitabımızdan da okuyabilirsiniz.

Prof. Dr. Hasan Bacanlı danışmanlığında Yrd. Doç. Dr. Sinem Tarhan'ın (2012) hazırladığı “Umudun Özyeterlik, Algılanan Sosyal Destek ve Kişilik Özelliklerinden Yordanması” konulu doktora tezi dikkat çeken çalışmalardan biridir. Umudun ilkökul, ortaokul, lise ve üniversite düzeyindeki öğrenciler tarafından nasıl tanımlandığını araştıran bu tezi özetlemek gerekirse umudun insanda ne zaman ve nasıl oluştuğu incelenmiş ve çocukluğun ilk yıllarına kadar inilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Erikson'a (1982) göre umut psikososyal gelişimle ilgili motivasyonel bir güçtür. Yaşamın ilk yıllarındaki güvene karşı güvensizlik aşamasında temel bir ego niteliği olarak gelişir. Hall ve Lindzey (1985)'e göre bebekte ilk erdem umutla birlikte ortaya çıkmaya başlar. Snyder (2000 a-b)'a göre erken dönemde oluşan güven bağlarını güçlendirme duygusu ve hedefe yönelik düşünceyle ilişkisi olduğu belirtilir.

Çocuğun, istediği nesnelere işaret etmesi hedef belirlediğini göstermekte olup fiziksel kapasitenin gelişime eşlik eden benlik algıları eyleyici (*motive edici ve harekete geçirici*) düşüncenin temelini oluşturmaktadır.

3-6 yaş arasında gelişen dil becerileri, çocukların hedeflerini çevrelerindeki bireylere aktarmalarını kolaylaştırmakta, 7-12 yaş düzeyindeki çocuklarda ise umudu geliştirmek için hedefe ulaşma ile ilgili modeller sunmak gerekmektedir. Eyle-

yticilik, çocuklar amaçlara ulaşmayı öğrenirken ve özellikle de gelişim görevlerini başarmaya çalışırken aldıkları övgü ve destekle gelişir (McDermott ve Snyder 2000; akt. Grewal ve Porter, 2007).

Umudun bireyin yaşamına etkisi sadece çocukluk yılları ile sınırlı olmayıp tüm gelişim sürecini şekillendirmektedir. Bu doğrultuda umudu sürdürme kapasitesi, başarılı yaşlanmanın önemli bir parçasıdır. Amaçlar, alternatif yollar ve eyleycilik bileşenleri yaşlılıkta da umutlu düşünme için gereklidir. (Wroblecki ve Snyder, 2005).

Umut düzeyinin yüksek olması ve gerçekçi umutlara sahip olma bireylerin sağlıklı, başarılı ve mutlu olabilmesi için gereklidir.

Araştırma sonuçlarına göre umut düzeyi yüksek olan öğrencilerin kendilerini *“sorumluluk sahibi, gelişmeye açık, sakin, kararlı, planlı, mantıklı, neşeli ve sosyal, uyumlu, sabırlı, kafasına koyduğunu yapan, yardımsever, rahat, her problemin bir çözümü olduğunu düşünen ve girişimci”* olarak tanımlamaktadır.

Umut düzeyi düşük olanlar ise kendilerini *“kararsız, hırslı olmayan, kendine güvensiz, duygusal yönden dengesiz, gerçekçi düşünmesine ve doğru karar vermesine engel olacak kadar duygusal, ailelerinin görüş ve kararlarını kendilerinininkinden önemli gören, planı bozulduğunda ne yapacağını bilemeyen”* kişiler olarak tanımlamaktadır.

Araştırma bulguları doğrultusunda öğretmenler için şunlar öneriliyor: Umutlu düşünme öğretilabilir bu nedenle bireyleri umutsuzluk ve çaresizlik gibi olumsuz duygulardan kurtarmak için umutlu düşünme biçimlerini öğretmek gerekir (Targhan, Bacanlı, Dombacı ve Demir, 2010). Buna göre öğretmenlerin önce kendi umutlu düşüncelerinin farkında olmaları ve sonra da bu düşünce türünü nasıl öğretebilecekleri konusunda kendilerini geliştirmeleri faydalı olacaktır.

Dr. Refik Balay, Yrd. Doç. Dr. Ahmet Kaya ve Zeynep Demirci tarafından 2012-2013 Eğitim ve Öğretim Yılında Şanlıurfa il merkezindeki ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin psikolojik sermaye düzeyleri incelenmiştir. Araştırmada öğretmenlerin psikolojik sermaye düzeylerinin; özyeterlik, umut ve iyimserlik boyutlarında “orta düzeyde” olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin psikolojik sermaye düzeylerinin cinsiyet ve branş değişkenine göre anlamlı şekilde bir farklılık göstermediği ancak kıdem yılı 0-5 olanların, kıdem yılı 20 ve üzeri olanlardan daha yüksek olduğu, lisansüstü mezuniyet derecesine sahip olanların, önlisans ve lisans derecesine sahip olanlardan daha yüksek olduğu ve aylık 3-5 kitap okuyanların, aylık 1-2 kitap okuyanlardan ve hiç kitap okumayanlardan daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda öğretmenlerin umut boyutunda psikolojik sermaye düzeylerinin orta düzeyde çıkması bu konuda geliştirici çalışmalar yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu noktada umut düzeyi yüksek olan öğretmenlerin kendilerini hedefe götüren süreçte plan yapma, strateji belirleme ve gerekli motivasyonu sağlamada daha yeterli göreceklere düşünülmektedir. Böylece umut düzeyi yüksek olan öğretmenlerin mesleğe ve kendine yönelik doğru değerlendirmeler yapabileceği ve doğru stratejiler geliştirebileceği söylenebilir (Sarı & Şahin, 2013).

Martin Luther'e göre “Dünyada elde edilmiş olan her şey, umutla elde edilmiştir.” Ernst Bloch'e göre “Mesele, umut etmeyi öğrenmektir.” Doç. Dr. Tayfun Doğan'a göre ise “Umut, önemli oranda öğrenilebilir ve geliştirilebilir bir duygu durumudur.

Dolayısıyla üzerinde çalışmak gerekir.”

Prof. Dr. Ahmet İnam, “Bizi geleceğe taşıyan güç içimizdedir. Umut sorumlulukla birlikte sürer. Bunun için umut ahlâkın bir gereğidir. Umut ocağımızın ateşini hep güçlü tutalım ki bilimde, sanatta, düşüncede, inançta güzel bir dünya

için mücadelemizdeki karanlıkları aydınlatacak ışığı besleyebilelim. Geleceğin bilimi, geleceğin düşüncesi, geleceğin sanatının insana açabileceği yeni ufukları oluşturmak, yaşamak için yitirmememiz gereken umut, canla başla yerine getirmeye çalıştığımız en büyük sorumluluğumuz,” olduğunu belirtiyor.

Aamir Khan'a göre “Umudumuz yoksa nereye gidebiliriz ki? Benim de bir oyuncu olarak amacım insanlara umut aşılacak. Zengin fakir fark etmez. Herkesin umuda ihtiyacı var. Umut, herkesin hayatı için çok önemli. Umudumuz yoksa başarımızda yok demektir.”

Dr. Kerem Dünder ise “İnsan beyninin dönüşmesi için, kolektif bir çaba gerekir. Beyin hemen dönüşmez ama sonunda başarabilirsiniz. Dilinizle, iletişiminizle insanlara umut aşılayın.” diyor.

Prof. Dr. Sinan Canan da “Beyin öğrenen bir organdır. Birçok şekilde öğrenir ve gelişir. İnsan, duygusal bir bağ kurduğu ve kendini mutlu hissettiren şeyleri çok daha iyi öğrenir.” diyor. Öyleyse biz de öncelikle umudu öğrenebiliriz ve öğretebiliriz.

Küçük umutların etkisini ve seyrini fark etmek kolayca öğrenilebilen bir şeydir. İnsanlar, içinde yaşadıkları ortama ve aldıkları eğitime göre küçük şeylerin ve umutların püf noktalarına dikkat etmeyi ve özen göstermeyi öğrenebiliyorlar. Bu sebeple öğretmenliğin ve öğrenciliğin inceliklerini, püf ve tüh noktalarını gereği gibi öğrenmiş “usta” veya “üstat” diyebileceğimiz müdür, müdür yardımcısı ve öğretmenler küçük umutlardan, büyük umutlar ve başarılar oluşturmayı mutlaka bilirler.

Öğrenciye olumlu çalışma davranışları kazandırmak ve ona dersinizi sevdirmek iyi bir iletişimle sağlanabilir. Eğitimin altın kuralı şudur: Kalbine giremediğiniz öğrencinin beynine asla giremezsiniz. Mini mini birler, çalışkan ikiler, ela gözlü üçler ve tüm gençler için aklın, kalbin ve beynin küçük şifresi Küçük sevgiler, küçük ilgiler ve küçük bilgilerdir.

Çocukların benlik algıları hayatın ilk yıllarında anne babalarından aldıkları mesajlarla, akademik hayatta ise öğretmenlerinden aldıkları mesajlarla şekillenir. Öğretmenlerin öncelikli görevi öğrencilerine, yatkınlıklarına, yeteneklerine ve potansiyellerine göre umut vermektir. Eğitimin dili, umut dilidir. Umut bizim merkezi duygu ve düşüncemizdir. Yani özümüzdür. Umut aklımızı açar, ufkumuzu genişletir, kalbimizi heyecanla doldurur. Dikkatimizi artırır, anlayışımızı kolaylaştırır. Elimizi ve dilimizi çabuklaştırır. İşlerimizi güzelleştirir.

Harvard Üniversitesi profesörlerinden Robert Rosenthal 1969 yılında bir ilkokulda araştırma yapmayı planladığı zaman, psikoloji tarihinde dönüm noktası olacak bir bulguyla karşılaşacağını bilmiyordu. Ders yılı başında uyguladığı zekâ testinden sonra, öğretmenlere her sınıfta belirli çocukların üstün zekâlı olduğunu söyledi. Öğretmenlere bu bilgiyi öğrenciler ve onların aileleriyle paylaşmamaları tembih edildi.

Çocuklar gerçekte normal zekâ düzeyinde çocuklar olup araştırma gereği rastgele seçilmişlerdi. Ders yılının sonunda hayret edilecek iki bulgu ortaya çıktı. Birincisi çocukların başarısı önceki yıllara göre yükselmişti. İkincisi ise çocuklar ders yılı sonunda uygulanan zekâ testinden öncekine kıyasla daha yüksek puan almışlardı. Bu araştırmadan sonraki ilk on yılda bu konuda 345, yirmi yıl içerisinde de 464 araştırma daha yapıldı ve hepsi benzer sonuçlar gösterdi.

Bu araştırma sonuçlarına göre öğretmenin öğrenci ile ilgili beklentisi ne yönde ise öğrenci o beklentiyi doğru çıkartıyor. Öğrencilerinin üstün zekâlı olduğuna inanan öğretmenler de öğrencilerinin sıradan veya sıra dışı olduğuna inanan öğretmenler de haklı çıkıyor. Kısacası olumlu ve umutlu öğretmenlerin destekleyici ve motive edici tavırları, öğrencilerde önce özgüven oluşturuyor sonra onların daha olumlu, daha umutlu, daha mutlu ve daha başarılı olmalarını sağlıyor. Bu

bir kehanet değil küçük umutlarımızın maharetidir.
Şair Mehmet Uludağ der ki:

*Ay ışığı, gün ışığı
Hepsinden iyisi
Ümit ışığı
Çaresizlik çepeçevre sarıyor
Birisi çemberi yarıyor.*

Hepimize umutla yaşamak, umutla öğrenmek ve umutla öğretmek yakışır.

“Her geceyi Kadir, her insanı Hızır bil.” demiş atalarımız.
Eğitimde pusulamız umut olsun.

Küçük Umutlara Su Gibi, Hava Gibi İhtiyacımız Var!

Millî Eğitim Bakanı Sayın Prof. Dr. Ziya Selçuk, 2019-2020 Eğitim Öğretim Yılı başında, okula başlayan her çocuğun bu ülke için bir umut olduğunu belirterek ilkokula yeni başlayacak öğrencilerin velilerine sosyal medya hesabından önemli bir mesaj verdi:

“Talihsiz bir iletişime denk geldim, ziyaret ettiğim bir okulda. Baba diyor ki çocuğunu gösterip *‘Bu bizim küçük, çok yaramaz, adam olmaz, tek okulu bitirsin yeter.’* Böylesi cümleler. Çocuk ilkokula yeni başlıyor baba bunu söylerken... Yavrudan ümidi, daha yolun başında kesmişler.

Şirazlı Sadi der ki; *‘Yaşlı biri günlerini tamamladığında bir talihli de beşikten başını kaldırır.’* Bana göre her yeni doğan çocuk, hayata karışan, okula başlayan her çocuk, bu ülke için bir umuttur. Ben bu umutla, bu umut için buradayım.

Lütfen çocuklara, sizin bıraktığınız yerden, sizin bıktığınız yerden geçecek, sizin tükettiğiniz ümidi yeniden yeşertecek yeni bir insan olarak bakın. Ülke olarak bu umuda, su gibi, hava gibi ihtiyacımız var.”

Umutum ceylandır engin ovada / Sağ-salim gelecek yol arar durur. A. Karakoç

KÜÇÜK UMUT KAPISI HERKESE AÇIK

*“Bir kerede on bin tekme atan
adamdan korkmam, bir tekmeyle on
bin kere atan adamdan korkarım.”*

Bruce Lee

Liseyi iki kez bırakmış bir öğrenci olarak Tuğrul, üniversiteli arkadaşlarının yanında mahcup olunca kendisini bir kez daha sorgulamak zorunda kalır.

Yirmi üç yaşındaki Tuğrul, uzun süre ihmal ve istismar ettiği konuları telafi etmek için azimle ve umutla çalışarak yıllar sonra açık öğretim lisesinden mezun olup bilgisayar mühendisliğini kazandı ve çok mutlu oldu.

O, sınavlara ve hayata hazırlanan arkadaşlarına belki bir faydam olur diye kendi hayat hikâyesini paylaşmak istiyor.

“Başarılı bir LGS’den sonra anadolu lisesini kazandım. Birinci ve ikinci sınıfı bir şekilde geçtim. Üçüncü sınıfta gerek özgürlük düşkünlüğü, gerekse siyasi arayışlar sebebiyle ortamdaki soğudum ve okulu bıraktım. Tabi bu dönem çok sancılı geçti. Bütün arkadaş ve akraba çevremden olumsuz tepkiler aldım. Annem okula ağlayarak geldi, müdürle konuşmaya. Daha sonra okul müdürü kendince bana iyilik yapmış ve beni okulu bıraktı diye değil de sınıfta kaldı olarak göstermiş. Yarın bir gün akıllanır da tekrar devam eder diye!

Okulu böylece bırakmış oldum. Ardından aylarca evde boş boş oturdum sonra çalışmak istedim. Bir fastfood firmasında işe başladıktan bir süre sonra yeni taşındığımız semtte başka bir Anadolu Lisesine ailemin ısrarıyla tekrar başladım. Çalışma hayatından sonra tekrar üniforma giymek, sırt çantası takmak garip gelse de sonraları alıştım. Gel gelelim okul bitmeye doğru sebebini tam olarak anlayamadığım bir şekilde

tekrar okuldan bıkkınlık geldi. Tabi ki bunda aşırı kılık kıyafet denetimleri, saç çok uzun olanı okula almama gibi olaylar da etkili oldu. Derken okulu ikinci kez bıraktım. Tabi bu sefer okulla tamamen ilişkim kesilmişti. Yasal olarak tekrar başlayamıyordum. Yine ailemin ısrarıyla isteksiz bir şekilde açık öğretim lisesine kayıt oldum. Eğitim hayatından ümidini kesmiş biri olarak tekrar çalışmaya başladım. Motosiklet sevdamdan dolayı A2 ehliyet alıp yine fastfood firmalarında motorlu kuryelik yaptım. Bu serüven üç seneye yakın sürdü. Bu süreçte yaşadığım sıkıntılar, değiştirdiğim işler anlatmakla bitmez. O yüzden bu konuya fazla girmiyorum.

Bir de baktık ki askerlik kapıya dayanmış. Kâğıtlar falan gelmiş. Ben ise gitmemeye kararlıyım. Bir yıl boyunca askerlik şubesine hiç uğramadım. Yani kaçaktım. Yakalanırım korkusuyla şehirler arası yolculuk yapamıyordum. Hayatım gitgide çekilmez bir hâl almıştı.

Günlerden bir gün telefonuma ilkokul arkadaşımдан küçük bir mesaj geldi. İlkokuldan eski arkadaşlarla bir buluşma ayarlanmış, yemek yenecekmiş. Ben isteksiz bir şekilde mesajı atan arkadaşıma 'sen de gelirsen gelirim' dedim. Ardından yemekte buluştuk. Aslında bu buluşma hayatımın dönüm noktasıymış da haberim yokmuş. Senelerdir görmediğim arkadaşlarla konuşurken dikkatimi çeken bir şey oldu. Kime sorduysam iyi kötü bir üniversiteye girmiş. O okulda dalga geçtiğimiz herkes üniversiteli olmuş. Kimisi ikinci üçüncü sınıfa geçmiş bitirmek üzere. Bana sorduklarında ise hiçbir cevap veremedim. Kendi yaptığım mesleği söylemeye utandım. Yemeğin sonunda oradan arkadaşım ile ayrıldığımızda o gece buluşmaya beraber gittiğim arkadaşım da kaldım ve küçük bir umutla ona şu soruyu sordum: '*Ben tekrar bu işlere girsem, açıktan liseyi bitirsem, askerliği tecil etsem, sonra da kursa gitsem yapabilir miyim?*'

Bu soruyu sormamdaki sebep şuydu. Yıllardır kitap yüzü

görmüyordum. Çalışma hayatım beni köreltmişti, her şeyi unutmuştum. Arkadaşım bana; ‘*Sen yaparsın, uğraşırsan olur*’ gibisinden moral verince o gece büyük bir karar aldım ve dedim ki ‘*Ben bu işi başaracağım!*’

Daha sonra hali hazırda kayıtlı olduğum açık öğretim lisesinin sınav tarihlerine bakıp o günden sonra çalışmaya başladım. Gece gündüz demeden çok çalıştım. Her dönemde toplayabileceğim maksimum otuz krediyi eksiksiz toplayarak en kısa sürede açık liseden mezun oldum. Bu ilk başarıydı.

Şimdi askerlik sıkıntı idi. Ben de açık öğretim fakültesini kazanıp tecil ettirmeyi denemeye karar verdim. O sene YGS’ye girip açık öğretim fakültesi kazanacak kadar puan aldım ve kayıt yaptırdım. Öğrenci belgemi alıp askerlik şubesine gittim. Sıram geldi içeri girdim. Bir bayan memur vardı bilgisayar başında, kâğıtlarımı aldı, ‘*Yaşın çok geçmiş ama yine de deneyelim.*’ dedi. Bilgilerimi bilgisayara girip bir tuşa bastı. İkimizde merakla beklemeye başladık. Biraz bekledikten sonra ‘*Tamam, oldu!*’ dedi. O an yaşadığım sevinci size anlatamam. Bu da ikinci başarıım oldu.

Şimdi işin en zor kısmına gelmiştim. Bir kurs merkezine gidip üniversite kazanmam gerekiyordu. Önce halden anlayan sevdiğim bir öğretmenimi ziyaret ettim. Duygu ve düşüncelerimi paylaştım. O da ‘*Öğrenmenin ve başarmanın yaşı yoktur. Umut kapısı herkese açıktır. Sen yeter ki o kapıyı umutla, sevgiyle ve azimle çal.*’ dedi. Öyle de yaptım ve bir kurs merkezine kayıt oldum. Kitaplarımı aldım. Tekrar öğrenci moduna girdim. Lakin dersler başlayınca bir sorunum olduğunu fark ettim. Ben her şeyi unutmuştum. En basit fizik formüllerini, matematik birimlerini, çarpım tablosunda bile duraksadığım yerler oluyordu. ‘*Yahu ben kendi kendime ne yapacağım*’ dedim. Sonra kendi kendime cevap verdim ‘*Herkes ne kadar çalışıyorsa ben daha fazla çalışacağım.*’ Ve dediğim gibi yaptım dersane başladığından itibaren gecemi gündü-

züme katıp çalıştım. Eski formumu tekrar kazandım hatta ilerlettim bile. İlk denememde yaklaşık kırk beş net yaptım.

Bu çok azdı, daha çok çalışmam gerekiyordu ve ben de daha çok çalıştım. Durmadan çalıştım. Hafta sonları bile yatıp uyumam gerekirken cumartesi ve pazarları sabah 8.30'da kalkıp deneme çözdüm. Neredeyse arkadaşlarla gezmeye hiç gitmedim. On üç on dört saat çalışma masasından kalkmadığım günler oldu ve çalışmamın karşılığını almaya başladım. Doğru cevapladığım net soru sayısı artmaya başladı. Dershaneye başladığımda, kırk beş olan doğru cevapladığım net soru sayısı kurs bitmeye doğru yüzleri buluyordu.

Nihayet üniversite sınavlarına girdim. Beklediğim kadar olmasa da görece iyi bir puan aldım ve bilgisayar mühendisliği bölümünü kazandım. O gün ailem çok mutlu olmuştu. Ben de öyle bir mutlu olmuşum ki anlatamam size...”

Yaşadıklarından büyük dersler çıkaran Tuğrul, başkalarının da aynı hataları tekrar etmemeleri için hepimize önemli mesajlar veriyor ve diyor ki:

“Arkadaşlar, bir insanın bir hedef uğruna çalışması ve o hedefe ulaşması kadar güzel bir şey yoktur. Umarım bu mutluluğu hepiniz yaşarsınız. Bazılarınız benim gibi ‘*Ya, ben çok sene kaybettim, bu saatten sonra okuyamam.*’ gibi bahanelerle kendinizi sınırlıyor olabilirsiniz. Ancak biliniz ki siz bu değilsiniz ve daha fazlasını yapabilirsiniz.

Arkadaşlar, yaşadığım bu kadar olay, bana çok şey öğretti ama en önemlisi de şunu öğretti: Her şey parayla satın alınabilir fakat vakit asla satın alınamaz!

Arkadaşlar, ne olur senelerinizin kıymetini bilin. Bir sene daha hazırlanırım demek ömrünüzden, gençliğinizden bir sene vermek demektir. Yeniden hazırlanmaya gerek yok. Var gücünüzle çalışın. İlkokuldaki sıra arkadaşım üniversiteyi bitirmiş, mühendis olmuş ben daha yeni başlıyorum. Bu benim için çok üzücü bir durum. Gelin siz bunu yaşamamak için

elinizden geleni hemen yapın. Hayatınızı dershanelerin, kurs merkezlerinin köşelerinde, sınav sonuç ekranlarının başlarında harcamayın. Zamanınızın kıymetini bilin, bir sene daha hazırlanırım diye düşünmeyin. Aşkla, şevkle ve umutla çalışın. Kader gayrete âşıktır!”

Küçük Hücreden Büyük Hücreye MUCİTLERE ÖĞÜTLER

*“Çalışmadığımız zaman, zekâ işe yaramaz.
Hiç hata yapmayan, hiçbir şey yapmayandır!”*

Canlıların, canlılık özelliği gösteren en küçük yapı taşına hücre denir. Yeryüzünde yaşamın oluşması ve devamı canlıların yapı taşlarını kodlanmış bilgi olarak taşıyan DNA molekülleri sayesinde mümkündür. Bu nedenle sağlıklı gelecek nesillerin olabilmesi için DNA'nın taşıdığı bilginin bütünlüğünün korunması ve bozulmaya karşı dayanıklı olması gerekir. DNA molekülleri sürekli olarak çevresel etkilerin saldırısı altındadır. Yapısında oluşan hasar ve bozukluklar onarılamadığı takdirde çeşitli hastalıklar ortaya çıkar. Mutasyonlar oluşarak yapı değişebilir. Hücrelerimizde DNA yapısını da oluşturan bozulma ve hataları sürekli takip eden ve düzelten bir mekanizma mevcuttur.

İşte, bilim dünyasındaki gururumuz Prof. Dr. Aziz Sancar, bilimsel deney çalışmalarıyla ilk önce Maxicell (büyük hücre) olarak adlandırdığı bir yöntem buldu ve bu buluşu genetik mühendisliğinin temel yöntemlerinden biri oldu.

Küçük hücre çalışmalarından büyük hücre buluşuna ve oradan da Nobel Ödülü'ne giden bilim yolculuğunda bilim adamımızı biraz daha yakından tanıyalım.

Prof. Dr. Aziz Sancar, Mardin'in Savur ilçesinde sekiz kardeşin yedincisi olarak dünyaya geldi. Hiç eğitimi olmayan anne ve babası çocukları için eğitimin önemli olduğunun bilinciyle onların okumalarını sağladı. Kendisi henüz beş yaşındayken okuma ve yazmayı öğrendi. Çok iyi bir kaleciydi, bir süre futbolcu olma hayalleri kurdu. İlkokul üçüncü sınıfta taşındığı Ankara'da sınıf arkadaşları yöresel konuşma şekliyle alay ettiği için kimseyle konuşmamaya başladı, sadece öğret-

meni zorlayınca konuşuyordu. Derslerinde hep çok başarılıydı. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesine girdi ve birincilikle bitirdi.

Doktor olduktan bir buçuk yıl sonra biyokimya eğitimi için Amerika'ya gittiğinde, tek kelime İngilizce bilmiyordu. Pes etmek mi dediniz? Onun lügatinde böyle bir söz yoktu! O, İngilizceyi kendi kendine öğrenmekle kalmadı, ayrıca Teksas'ta moleküler biyoloji üzerine bilimsel çalışmalarına da başladı. Tıp fakültesindeyken kendi ifadesi ile peynir ekmekle geçinirdi. ABD'de de öyle oldu. Parasının olmadığı zor dönemlerde laboratuvarda yatıp kalktı. Yangın hortumlarıyla duş aldı. Başarısızlıkla sonuçlanan bazı deneyleri oldu. "*Senin deneyysel araştırmaya kabiliyetin yok, bırak git.*" diyen kendini bilmez birkaç arkadaşı tarafından alaya alındı. Kim bilir belki de onu kıskanıyorlardı. Ama o asla vazgeçmedi. Umutla ve azimle her zamanki gibi çok çalıştı ve başardı.

1977 yılında Dallas'taki Teksas Üniversitesinden Moleküler Biyoloji alanında doktora derecesini aldı ve DNA tamiri ve hücre döngüsü gibi alanlarda uzmanlaştı. Nihayet çabalarının karşılığını alacağı gün geldi. 2015 yılında Kimya alanında Nobel Ödülü'nü meslektaşları Tomas Lindahl ve Paul L. Modrich ile birlikte hücrelerin hasar gören DNA'ları nasıl onardığını ve genetik bilgisini koruduğunu haritalandıran araştırması sayesinde aldı.

Bugüne kadar DNA onarımı, hücre dizilimi, kanser tedavisi ve biyolojik saat üzerine 425 bilimsel makale ve 33 kitap yayımladı. Böylece Mardin'in Savur ilçesinde başlayıp Nobel Ödülü'nün alınmasına kadar giden büyük bir başarının mimarı oldu.

Prof. Sancar halen ABD'de Chapel Hill'de bulunan Kuzey Karolina Üniversitesinin Tıp Fakültesinde çalışmaktadır.

Prof. Dr. Aziz Sancar'ın çocuklara, gençlere ve küçük muçitlere çok önemli mesajları var:

“Ben öğrenciyken günde 18 saat çalışırdım. Çoğu zaman gecelerimi laboratuvarıda geçirdim. Çalışmak kendinize, ailenize, milletinize; vatan, namus borcudur. Bilim insanı olmak için deneyler yaparak çok çalışın. Hepimizin zekâsı var. Zekâyı kullanabilirsek üretir. Çalışmadığımızda, zekâ işe yaramaz. Benim sizlere tavsiyem çok çalışın.”

KÜÇÜK ŞEYLERİN BÜYÜK BAŞARISI

*“Bazen küçük şeylerden ne müthiş sonuçlar alındığını gördükçe içimden küçük şey diye bir kavram olmadığını düşünüyorum.”*der. Bruce Barton.

Bütün büyük başarılar, küçük başlangıçlarla olur. Yapılmış ve başarılmış küçük işler, planlanmış ve yapılmamış büyük işlerden çok daha iyidir. En küçük iş, en büyük niyetten daha iyidir. Başarı, her gün toplanan küçük çabaların tekrarıdır. Büyük başarıların sahipleri, küçük işleri ve ödevleri titizlikle yapabilme sabrını gösterenlerdir.

Prof. Dr. Acar Baltaş diyor ki: *“İnsanları hayatta başarıya götüren de her gün düzenli olarak yaptıkları küçük şeylerdir.”*

Acar Baltaş’dan küçük şeylerin büyük başarısı için önemli ipuçları:

İyi anne-baba olmak ve çocuğunuza hayatla mücadele edecek beceriler kazandırabilmek için süper anne-baba olmaya veya çocuğun her ihtiyacı olduğu anda yanında bulunmaya ihtiyaç yoktur. Çocukları fazla korumamak, fazla müdahalede bulunmamak ve ellerini bırakmak yeterli olacaktır.

Bir hayatın içinde başarısızlık, acı, üzüntü, zorluk, hayal kırıklığı, engellenme yoksa o hayatın boş bir hayat olduğuna inanıyorum. Hikâyesi olmayan hayatın mutlu ve doyumlu bir hayat olmadığını klinik yaptığım yıllarda da gözlemiştim. Sahip oldukları kendilerine sunulan insanlar hem sahip olduklarının kıymetini bilmiyor hem de nedeni belli olmaksızın daha fazlasını hak ettiklerine inanıyorlar. Bunun sonucunda mutsuz oluyor ve mutsuz ediyorlar.

Tüm ihtiyaçları istediği anda veya hatta istemeden karşılanan çocuklar yaşamla mücadele edemiyor, sağlıklı beraberlikler yürütemiyor, kendi çocuklarının taleplerine sabırsız oluyor ve insan değeri bilen iyi yönetici veya iyi patron ola-

mıyorlar.

Çağdaş kurumlar işe insan alırken aradıkları özellikler yılmazlık, özyeterlilik, merak ve işbirliğidir.

Anneler-babalar çocuklarının okuldaki sorunlarını onlar adına çözüyorlar. Çocuklarının zorlanmasını ve üzülmelerini istemiyorlar. Oysa erken yaşta yaşanan zorluk ve üzüntüler insanı hayata hazırlıyor ve mücadele becerisi kazandırıyor. Bu da güç ve direnç kazandırarak başarıya hazırlıyor.

Potansiyel baskı altında ortaya çıkar. Ders çalışmaktan başka hiçbir sorumluluk almayan ve hiçbir güçlükle mücadele etmeden büyüyen çocuklar yetişkin hayatlarında hayatın zorluklarıyla karşılaşınca yetersiz ve mutsuz olurlar.

Disiplin çoğunlukla inanıldığı gibi baskı ve zorlama değil tutarlılıktır. Bu da her gün düzenli olarak yapılan küçük şeyler sonucu kazanılır. İnsanları hayatta başarıya götüren de her gün düzenli olarak yaptıkları küçük şeylerdir.

Bunların hepsinin kişiye haz duygusu vermesi beklenmez. Çünkü dünyada hiç kimse gününün tamamını kendine haz verecek etkinliklerle geçirmez. Çocuk yaştan başlayarak angarya gibi gözüken işler insana alçak gönüllülük ve çalışma ahlakı, sorumluluk ve disiplin kazandırır.

‘Umut tedbir gerektirir.

Siz tek kalsanız da umut sizi yalnız bırakmaz.

Siz de tedbir alınız ve tüm umutlarınızı tek
bir şeye veya tek bir kişiye bağlamayınız.

Umudun bin bir çeşit yolu vardır.

Siz kendinize uygun olan umut yolunu bulunuz ve
her işinizde umudun elini asla bırakmayınız.

Tedbir umuttandır.’

Küçük Bir Elma YERÇEKİMİ KANUNU

“Hedefinize odaklanın ve başarıyı yakalayın.”

1643-1727 yılları arasında yaşayan Isaac Newton, 84 yıllık yaşamına önemli keşifleri sığdırdı. Newton, yer çekimi kanununun keşfedilmesine öncülük etti ve klasik mekaniğin temellerini attı. Neredeyse hepimiz, yer çekiminin çok basit bir olay sonucu keşfedildiğini öğrendik.

Hikâyeye göre Newton, elma ağacının altında otururken kafasına bir elma düşer ve “Buldum!” diyerek yer çekimini keşfeder.

Newton’un yakın arkadaşı arkeolog William Stukeley, onun yaşam öyküsünü kaleme aldığı *Memoirs of Sir Isaac Newton’s Life* eserinde onun yerçekimini nasıl keşfettiğini şöyle anlatıyor:

“Akşam yemeğinden sonra hava sıcaktı, bahçeye gittik ve bazı elma ağaçlarının gölgesinde çay içtik. Sadece Newton ve ben.

Diğer söylemlerin ortasında Newton, bana, yerçekimi düşüncesinin aklına ilk girdiği zamanki gibi aynı olduğunu söyledi. Düşünceli bir ruh hali içinde otururken, bir elmanın düşmesi vesile oldu.

Newton, ‘Neden bu elma her zaman dik olarak yere iniyor, neden yana ya da yukarı doğru düşmüyor? Nedeni, kesinlikle dünyanın onu çekiyor olmasıdır. Maddede çekme gücü olmalı. Dünyadaki çekim gücünün toplamı, dünyanın herhangi bir tarafında değil, dünyanın merkezinde olmalı. Bu nedenle, bu elma her zaman dikey olarak, merkeze doğru düşüyor. Çekim, miktarla orantılı. Bu nedenle elma dünyayı, dünya da elmayı çekiyor.’ dedi.”

“Nezaket, düşman edinmeden söz söyleyebilmektir.” diyen Newton, sadece yerçekimi kanunu değil insanlar arasındaki

iletişimin çekim kuvvetini de en güzel şekilde küçük bir cümle açıklıyordu. İşte, onun kulağımıza küpe olacak güzel sözlerinden küçük bir demet:

*Evren, cehaletten hoşlanmaz.

*Doğa çok basit ve ahenklidir.

*Tanrı eserleri aracılığıyla bilinir.

*Eğer işe yarar bir şey bulduysam sabrım sayesinde.

*Yaşamınızın kalitesini ilişkilerinizin kalitesi belirler.

*Tanrı her şeyi ölçüyle yaratmıştır: Ağırlık, sayı ve uzunluk.

*Ben kendimi ancak bilgi okyanusunun kıyısında kumda oynayan bir çocuk olarak görüyorum.

Küçük Bir Şüphe SUYUN KALDIRMA KUVVETİ

“Dert insana yol gösterir.”

Mevlana

Syracuse Kralı Hiero, bir savaştan zaferle ayrıldıktan sonra halkı için tapınak yaptırmaya karar verir. Bu tapınakta bir kez daha krallığını ilan edeceğinden altın defneyapraklarından oluşan bir taç yaptırmak ister. Bu isteğini yerine getirmesi için tuttuğu bir altın ustasını tacı yapması için görevlendirir ve ustaya bunun için gerekli miktarda altın verir. Fakat birkaç gün sonra altın ustasının tacı saf altından yapmadığından şüphelenmeye başlar. Bunu öğrenmek için de kuzeni Arşimet'i görevlendirir.

Yaşadığı dönemde ünlü bir matematikçi, fizikçi ve mühendis olan Arşimet, kralın problemini çözmek için gece gündüz düşünmeye başlar. Günlük banyosunu yapmak için gittiği hamamda, hâlâ altın tacın akıbetini düşünürken kendini küvetin içine bırakır. Bu sırada suyun, küvetin dışına taşıdığını gören Arşimet, bunun neden olduğunu anlamaz ve kendini biraz daha suya batırır. Daha çok suyun dışarı taşıdığını fark eden Arşimet, Yunanca 'Buldum' anlamına gelen "Euroka" diyerek hamamdan dışarı koşmaya başlar.

Arşimet'in sorunu çözmek için başvurduğu yöntem ise fizikte belirsiz şekildeki maddelerin öz kütesini ölçmek için kullanılan suyun kaldırma kuvveti formülüdür. Arşimet, altının, gümüşten yoğun olduğunu ve aynı kütledeki altının gümüşten daha az hacimde olacağını tahmin etmişti. Bununla birlikte eğer taç yapılırken içinde gümüş kullanılmışsa saf altın olanına göre daha çok hacimli olacağını keşfetti.

Arşimet'in artık tek yapması gereken Kral Hiero'nun ustaya verdiği miktarda altınla, ustanın yaptığı tacı suya atarak taşıır-

dığı su üzerinden hacmi hesaplamak oldu. Bu sayede altın ustasının hile yaptığını ortaya çıkaran Arşimet, sorunu çözmesinin yanında bir de suyun kaldırma kuvvetini keşfederek bizlere bilim adına güzel bir miras ve tarih sayfalarını dalgalandıran şu sözü bıraktı: “*Bana bir dayanak noktası verin dünyayı yerinden oynatayım.*”

Küçük Bir Not:

Arşimet, sadece ünlü bir fizikçi değil aynı zamanda iyi bir matematikçiydi. O, çok yönlü bir kişiliğe sahipti. Çevresindekilerden farkı, farklı düşünmesi ve çözüm odaklı olmasıydı. Suyun kaldırma kuvvetini hamamda fark etmesi onun her zaman her yerde işine odaklanmasının ve çözüm üretmeye, “*yeni icatlar çıkarmaya*” olan umudunun ve gayretinin en açık göstergesidir. Yenilikleri ve yeni dünyaları keşfedecek ve fethedecek olanlar, her zaman farklı bir perspektifi olan meraklılar, umutlular ve cesaret sahipleri olacaktır. Öyleyse derdinize odaklanın, dermanınızı çabuk bulursunuz.

KÜÇÜK ŞEHZADE'DEN BÜYÜK İSRAF!

*“Yanmaz da yürekler, ateşe atsan!
Bir kibrit bir orman yakar, başıboş.”
N. Fazıl Kısakürek*

Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, develer tellal iken, pireler berber iken, ben ninemin beşiğini, tıngır mıngır sallar iken, bir padişahın Süleyman adında bir oğlu varmış. Güzel huylu imiş bu Şehzade Süleyman. Evet, iyi huylu, güzel mi güzel, ancak bir o kadar da aceleci ve inatçı.

Kendi kendine şöyle dermiş:

– Babamın sahip olduğu mülk ne kadar da çok. Uçsuz bucaksız topraklar, sonu gelmez denizler, sayısız göl. Ya sarayları, hanları, hamamları. Hele yaptırdığı mescitler, camiler, tekeler, zaviyeler.

Küçük Şehzade, padişah babasının sahip olduğu daha nice malı mülkü düşündükten sonra içinden şöyle geçirirmiş:

– Ne kadar harcasak bitmez bunlar. Bu yüzden de elime ne geçerse har vurup harman savurayım.

Ve başlarmış eline geçenleri har vurup harman savurmaya.

Har vurup harman savurdıkları da ne?

Ne olabilir?

Daha kaç yaşındaki bu Şehzade?

Yoo böyle deme?

“Har vurup harman savurdıkları da ne?” olur mu hiç.

İster kocaman bir ineği har vurup harman savur, istersen küçücük bir tavşanı.

İster bir saray olsun har vurup harman savurduğu, ister bir konak, isterse bir köşk müstemilatı.

Ha bir kibrit çöpünü har vurup harman savurdun, ha koca bir ormanı.

Küçük Bir Bilgi:

Bu masal, bizlere şu veciz sözü hatırlatır: “*Bu dünya Sultan Süleyman’a kalmadı ki bize kalsın.*”

Peki, kimdi bu Sultan Süleyman? Bizim bildiğimiz tarihte iki meşhur Sultan Süleyman vardır.

Birincisi kırk yıldan fazla hükümdarlık yapan ve hem peygamber hem de sultan olan Hz. Süleyman’dır. Cinler, hayvanlar ve rüzgâr onun emrine verilmişti. O, kuşların bile dilini bilirdi ve atları çok severdi. Tahtını ise rüzgâr taşırdı. O, ilim ve hikmet sahibi idi. Güç, kuvvet ve adalet sahibi idi. Allah’ın hiçbir insana lütfetmediği nimetlerle donatılmıştı. Bütün bunlara rağmen dünya ona da kalmadı.

Onun şöyle bir duası vardı: “*...Ey Rabbim! Beni; bana ve ana babama verdiğin nimetlere şükretmeye ve razı olacağın salih ameller işlemeye sevk et ve beni rahmetinle salih kullarının arasına kat!*”

İkincisi ise kırk altı yıl Osmanlı tahtında oturan ve hem şair hem de padişah olan Sultan Süleyman’dır. Kendisi batı ülkelerinde Muhteşem Süleyman, doğu ülkelerinde ise adaletli yönetimi sebebiyle Kanunî Sultan Süleyman olarak da bilinmektedir.

Dünya ona da kalmadı.

Onun “*Muhibbi*” mahlâsıyla kaleme aldığı ve dillere destan olmuş birkaç beyitini birlikte okuyalım.

*Halk içinde müteber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi
Saltanat dedikleri ancak cihan kavgasıdır
Olmaya baht û saadet dünyada vahdet gibi*

**“Hayatınız, hayalleriniz
ve hedefleriniz umudunuz kadardır.”**

Küçük Bir Umut PEYGAMBER UMUDU

“*Kalbini yarıp baktın mı?*”

Hız. Aişe, Peygamberimize, Uhud Savaşı'ndan daha zor bir gün yaşayıp yaşamadığını sorduğunda, Taif'te yaşadıklarının daha ağır olduğunu söylemişti.

Hız. Muhammed (sav), peygamberliğinin onuncu yılında İslâm'ı anlatmak için Taif'e gitmişti. Ne yazık ki Taifliler, onu bir misafir olarak kabul etmediler ve edep dışı tavırlarla, hakaret ederek kovdular.

Yüzüne karşı: “*Allah, senden başka peygamber olarak gönderecek birini bulamadı mı?*” dediler.

Hatta çocuklarını, kölelerini ve serserilerini kışkırtıp Resûlullah (sav)'ı Taif sokaklarında taşlattılar. Vücudu kan içinde kaldı. Yol arkadaşı Zeyd yaralandı. Bir bahçeye sığınmak zorunda kaldılar. Bir üzüm kütüğüne yaslanarak dinlenmeye başladılar.

Rabb'inden başka sığınacağı kimsesi yoktu. O'na yalvardı ve dua etti. Büyük bir sıkıntı içindeydi. Burada yaptığı dua, anında cevap buldu. Bir bulutun, üzerinde kendisini gölgelediğini gördü. Baktı ki Cebrail!

Allah Teâlâ'nın durumunu gördüğünü, dağlarla ilgili meleği ona gönderdiğini, dilemesi halinde Taiflileri iki dağın arasında ezebileceğini söyledi. Ancak merhamet ve sabır Peygamberi tüm yaralarına, acılarına ve güçsüzlüğüne rağmen önceki peygamberlerin ümmetleri gibi Taiflilerin de helak olmalarını istemedi ve:

“*Belki nesillerinden Allah'a kulluk eden biri çıkar!*” diyerek meleş cevap verdi.

O, çaktığı sıkıntılara bakarak karar vermedi, geleceği düşünerek karar verdi. Ve onlara beddua etmedi, sekiz yıl sonra Taif'i fethetti.

***

Bir sahabe savaşta La İlahe İllallah dediği halde birisini öldürmüştü. Resûlullah (sav) buna kızdı ve onu azarladı.

Sahabe “*O, bunu korkusundan söyledi.*” deyince Resûlullah “*Kalbini yarıp baktın mı, sen kıyamette bunun hesabını nasıl vereceksin!*” dedi ve öfkeli bir halde bunu o kadar çok tekrarladı ki sahabe, keşke şu ana kadar Müslüman olmamış olsaydım diye temennide bulundu.

Bir gün Resûlullah’a kaba davranan birisi için Halid bin Velid, “*Şunun boynunu vurayım mı ya Resûlullah?*” dediğinde, “*Hayır, namaz kılan birisi olabilir.*” buyurdular.

Halid, “*Öyle namaz kılanlar var ki, dili başka kalbi başkadır.*” deyince Resûlullah: “*Ben insanların kalplerini deşmek, karınlarını yarmak için gönderilmedim.*” buyurdu.

***

Ebu Said (r.a) anlatıyor. Resûlullah (sav) buyurdular ki:

“Sizden önce yaşayanlar arasında doksan dokuz kişiyi öldüren bir adam vardı. Bir ara yeryüzünün en bilgin kişisini sordu. Kendisine bir rahip tarif edildi. Ona kadar gidip, doksan dokuz kişi öldürdüğünü, kendisi için bir tövbe imkânının olup olmadığını sordu.

Râhib: ‘*Hayır yoktur!*’ dedi. Adam onu da öldürüp cinayetini yüze tamamladı.

Adamcağız, yeryüzünün en bilginini sormaya devam etti. Kendisine âlim bir kişi tarif edildi. Ona gelip, yüz kişi öldürdüğünü, kendisi için bir tövbe imkânı olup olmadığını sordu.

Âlim: ‘*Evet, vardır, seninle tövben arasına kim perde olabilir?*’ dedi ve ilâve etti: ‘*Ancak, falan memlekete gitmelisin.*’

Zira orada Allahâ ibadet eden kimseler var. Sen de onlarla Allahâ ibadet edeceksin ve bir daha kendi memleketine dönmeyeceksin.

Zira orası kötü bir yer.’

Adam yola çıktı. Giderken yarı yola varır varmaz ölüm meleği gelip ruhunu kabzetti. Rahmet ve azab melekleri onun hakkında ihtilâfa düştüler. Rahmet melekleri: *'Bu adam tövbekâr olarak geldi. Kalben Allah'a yönelmişti.'* dediler.

Azap melekleri de: *'Bu adam hiçbir hayır işlemedi.'* dediler.

Onlar böyle çekişirken insan suretinde bir başka melek, yanlarına geldi. Melekler onu aralarında hakem yaptılar.

Hakem onlara: *'Onun çıktığı yerle, gitmekte olduğu yer arasını ölçün, hangi tarafa daha yakınsa ona teslim edin.'* dedi.

Ölçtüler gördüler ki, gitmeyi arzu ettiği (iyiler diyarına) bir karış daha yakın. Onu hemen rahmet melekleri aldılar.”

Küçük Bir Öfke:

Bazen çok küçük olayları hemen büyütür ve büyük öfke patlamaları yaşarız. Öfkelenmek ve affetmek aynı kalbin eserdir. Aynı kalp hem affeder hem de öfkelenir. Bu küçük bir ayrıntı mıdır yoksa büyük bir çelişki midir?

Kalbinizin sesini dinleyiniz ve gülümseyiniz. Başınızı kaldırıp göğe bakınız. Biraz sonra yaratıldığınız toprağın kalbini yarıp içine bakınız. Asla bir çelişki göremezsiniz.

Bu sizin tercihiniz ve iradenizin eseridir.

Affediniz ve hafifleyiniz ya da öfkelenin ve kâinatın kalbini yarın!

Genel öğrenme sistemi içerisinde çocuklar gördükleri şeyleri taklit ederek öğrenirler. Büyükler ise çocukluğundan itibaren görüp taklit ederek öğrendiklerini tekrar ederek öğrenir, pekiştirir ve yaşam boyu alışkanlık haline getirir.

Umut, üzüntü, korku, şaşırma, sevinme gibi temel ve birincil bir duygu olan öfke ve affetme de böyle öğrenilir.

Bu genel öğrenme sistemi genetiğimizle, geleneğimizle, geçmişimizle, şimdi içinde bulunduğumuz gemimizle ve ulaşmak istediğimiz geleceğimizle yüzde yüz bağımlı ve bağlantılıdır.

Beynimizin çalışma, öğrenme ve başarıma sistemi de buna bağlıdır. Tüm bu bağlantıların küçük veya büyük algısını, algoritmasını ve aksiyonunu anlayıp karar verecek olan son yetkili ise irademizdir. Kendimiz ve çevremizle; beynimiz ve evrenimizle birlikte genel bir sisteminin en önemli etkileyicisi irademizdir.

Genetiğimiz, geleneğimiz ve geçmişimiz üzerinde belki çok fazla belirleyici olamayız ama bugün içinde bulunduğumuz gemimiz ve önümüzdeki bir saniye içerisinde başlayacak olan geleceğimiz ve büyük kaderimiz için yapacağımız tüm tercihlerimiz irademizin eseri olacaktır.

Ey irademiz, göster kendini ve gülsün yüzlerimiz.

KÜÇÜK PRENS'TEN BÜYÜK DERS

“Hayat, ayrıntı olarak bakmaya şartlandırıldığımız için göz ardı ettiğimiz yerlerde aslında.”

Prof. Dr. Engin Geçtan

(...)

“Senin gezegenindeki insanlar,” dedi Küçük Prens.

“Tek bir bahçeye beş bin gül diyorlar ama yine de aradıklarını bulamıyorlar...”

“Evet, bulamıyorlar.” diye yanıtladım onu.

“Hâlbuki aradıkları tek bir gülde ya da bir yudum suda olabilir.”

“Haklısın.” dedim. Bunun üzerine Küçük Prens şöyle dedi:

“Ama gözler gerçeği görmez ki. Yüreğiyle aramalı insan.”

“Büyükler sayılardan hoşlanır. Onlara yeni bir dostunuzdan söz açtınız mı, hiçbir zaman size önemli şeyler sormazlar.

Hiçbir zaman: “Sesi nasıl? Hangi oyunu sever? Kelebek toplar mı?” diye sormazlar.

“Kaç yaşındadır? Kaç kardeşi var? Kaç kilodur? Babası kaç para kazanır?” diye sorarlar.

Ancak o zaman tanıdıklarını sanırlar onu.

Büyüklere “Pembe kiremitten bir ev gördüm, pencerelerinde sardunyalı, damında güvercinler vardı.” dersiniz, o evi bir türlü gözlerinin önüne getiremezler.

Onlara “Yüz bin franklık bir ev gördüm.” demeniz gerek.

O zaman “Aman ne güzel!” diye bağırlarlar.

“Kendini yargılamak başkalarını yargılamaktan daha güçtür. Kendini yargılamayı başarabilirsen gerçek bir bilgesin demektir.” Kitabın bir başka bölümünde böyle der, Küçük Prens.

Sayısal başarılarla mutlu olmaya alıştırmış büyüklerimiz, hayatın ve kendi varlıklarının anlamını fark ettiklerinde, bir

gün elbette sayısız(!) küçük umutlarla da mutlu olmayı öğreneceklerdir. Çok önemsiz bir ayrıntı bile hepimizin yüreğinde sevinçlerin en büyüğünü yaratabilir.

Hayat küçücük şeylerden meydana gelen, kocaman bir mutluluk demeti değil midir? Bir iyilik, bir gülümseme, tatlı bir bakış, iyi bir dilek, güzel bir renk... Aslında mutlu olanlar, bu küçük şeylerin sırrına kavuşanlardır.

KÜÇÜK BİR DÜŞÜNCE HATASI

“... Beden, ruhsal hayal gücünün emirlerine itaat etmek zorundadır.”

İbn-i Sina

1950’li yıllarda bir İngiliz şilebi Portekiz’den aldığı Madura şaraplarını İskoçya’ya götürür. Demir attığı limanda yükünü boşalttıktan sonra, şilepte çalışan denizcilerden biri unutulmuş şarap kolisi kaldı mı diye bakmak için soğuk hava deposuna girer. Onun içeride olduğunu fark etmeyen başka bir denizci ise kapıyı dışarıdan kapatır.

Soğuk hava deposunda mahsur kalan denizci var gücüyle bağırır, çelik duvarları yumruklar ama kimseye duyuramaz sesini. Çakısıyla içeriden açmaya çalışır kapıyı, mümkün değildir. Boş şilep, yeni yükünü almak üzere hareket eder ve Portekiz’e doğru yola çıkar.

Mahsur kalan denizci, depoda açlıktan ölmeyecek kadar yiyecek bulur. Ama deponun dondurucu soğuğuna fazla dayanamayacağını bilincindedir. Kapıyı açamayan çakısıyla, çelik duvarlara kendisini bekleyen ölüm sürecini yazmaya, daha doğrusu kazımaya başlar.

Günbegün, adeta bilimsel bir titizlikle soğuğun vücuduna önce uyuşturucu sonra yavaş yavaş öldürücü etkilerini, el ve ayaklarının nasıl duyarsızlaştığını, donan burnunu ve buz gibi havanın dayanılmaz yakıcılığını anlatır.

Şilep Lizbon’a demir attığında, soğuk hava deposunun kapısını açan kaptan, zavallı denizcinin cesediyle karşılaşır. Duvarlara kazıdığı acılı sonunu okur ve kendisi de hayretten donakalır. Çünkü soğuk hava deposunun derecesi 19’dur.

İskoçya’ya götürdükleri Madura şarapları 18 derecede taşınmayı gerektirmiş, şilep yükünü boşalttıktan sonra soğutma sistemi zaten kapatılmış olup kendi haline bırakılan de-

ponun sıcaklığı bir derece de yükselmiştir.

Biçare denizci donarak ölmemiş, donduğunu sandığı ya da donacağına inandığı için ölmüştür.

Kıssadan Hisse Ve Bilimsel Gerçekler

Her şey beyinde gerçekleşir. Öyleyse beynimizi doğru yönde iyilik, güzellik ve umut için kullanalım, çünkü beyin umut ile yaşatırken, umutsuzluk ile öldürüyor!

İngiltere’de yapılan bir araştırma, düşünme ve dokunmanın gücünü kanıtladı. Araştırmanın özeti şu: İnsan, eliyle ağırlarını dindirir, düşüncesiyle hastalanır, yanmayan parmaklarının bile su toplamasını sağlayabilir. Peki, insan düşüncenin gücünü nasıl kullanır?

İbn-i Sina der ki: *“Ruhsal bir hayal gücü vardır. Bu güç, hastalıkları oluşturabileceği gibi, var olan rahatsızlıkları da ortadan kaldıracaktır. Beden, ruhsal hayal gücünün emirlerine itaat etmek zorundadır.”*

ThetaHealing ve Bioreprograming teknikleri ile uğraşan Büşra Betül Yılmaz, hastalıkların ardında duygusal sebeplerin yattığına dikkat çekiyor ve diyor ki:

“İşin ucunda insan olunca süreç çok uzun ve derin. İnsan ruhunun derinliklerinde çok şeyler saklı, onları keşfetmek için biraz içimize dönmeye ihtiyacımız var. Hastalıkları beyin gücü ile yenebiliriz. İnsan, yalnızca gördüğümüz bedenden ibaret bir varlık değil. Duygularımız aslında varlığımızın en önemli gerçeği, onları yok sayarak yaşamaya çalıştığımız için hasta oluyoruz desek yalan olmaz. İnsana zihin-beden-ruh şeklinde bütüncül yaklaşmak gerekli. Bu bağlamda her iki teknik de psikoloji ile çok fazla bağlantılı. Mesela, çok sevdiğiniz bir kişi size kırıcı bir söz söyledi, bu sizin için büyük bir hayal kırıklığı oldu, hazmedemediniz ve bu duygusal bir çatışma oldu. Eğer bunu halledemez ve bu stresi devam ettirirseniz midenizde, bağırsaklarınızda bir hastalık ortaya çıkması muhtemeldir. Bu

duygusal çatışmayı terapi ile çözdüğümüzde ilgili organ da iyileşiyor.”

Dr. Sevdâ Sarıkaya'nın köşe yazısında yazdıklarına göre;

“Beynimiz kendini iyileşmeye planladığında bazı durumlarda bunu başarabiliyor. Ağrıyı geçireceğine inandığı bir şey yapıldığında kendi ağrı kesicisini salgılayabiliyor. Plasebo (yalancı) tedavi etkisi de beynin kendini koşullaması ile gelişiyor. Aslında çok mucizevî bir etki bu. Daha önce aspirin kullanarak diz ağrısı geçen hastalara, aspirine benzeyen ama içerisinde şeker olan plasebo tablet verildiğinde ağrının geçtiği gözlenmiş. İlacın içinde ne olduğunu bilmeden kendini iyileştireceğine inandığı için, beyin kendi ağrı kesicisi olan endorfin üretmeye başlıyor. Sadece ağrı tedavisinde değil, parkinson hastalarında ve bağışıklık sistemi sorunlarının tedavisinde de plasebo tedavi işe yarayabiliyor. Hastalıkların tedavi sürecinde pozitif düşünmek gerektiğini fazlaca duymuşsunuzdur. Kanser hastaları tedavi sürecinde morallerini yüksek tuttuklarında sonuçlar genelde daha yüz güldürücü oluyor. Aynı durum hasta-hekim ilişkisinde de bu şekilde ilerliyor. Hekimin güler yüzü, kullandığı sözcükler ve motivasyon gücü hastanın iyileşmesinde ilaçlar kadar etkili.”

İnsanın aklından günde ortalama altmış bin düşünce geçer! Bunun elli bini geçmişe, on bini ise geleceğe ait. Her ne kadar beyninizin sizi yönettiğini düşünseniz de, aslında yiyip içtiklerinizle, konuşup görüşklerimizle, yaşam tarzınızla ve duygu ve düşünce biçiminizle beyninizi siz yönlendirirsiniz. Beyninizin vücudunuzla iletişim kurması hormonlar aracılığıyla olur. Hislerinizi ve düşüncelerinizi etkileyen en önemli bileşen hormonlarınızdır. Beynimiz; yağ, su, elektrik, oksijen, güzel söz ve umut ile çalışır! Beyin olumlu ve umutlu düşünerek öğrenen, değişen, gelişen, iyileşen ve güzelleşen bir organdır. Olumsuz ve umutsuz düşünerek de öğrenemeyen, değişemeyen, gelişemeyen, iyileşemeyip kötüleşen, güzelleş-

meyip çirkinleşen hatta çirkefleşen ve bazen de intihar eden bir organdır.

Herhangi bir durumda aklınıza hemen negatif düşünceler geliyorsa bu sizin tercihinizdir. Siz zihin programınızı negatifi bulmak ve üretmek için programladığınızdan dolayı böyle oluyor. Bu durumda siz bir durumdan on sorun çıkarabilir, yeni olumsuzlukları hayatınıza davet edebilirsiniz. Hatta olumlu durumları bile olumsuzmuş gibi algıyorsunuz. Çünkü siz, çözüm odaklı değil sorun odaklısınız. İsterseniz siz de olumlu ve umutlu yönde değişebilirsiniz.

Boşlukta kalmayın, karar verin. Çünkü beyin boşluk kabul etmez. O, umut ister, amaç ister, hedef ister, hedefe koşmak ister ve çözüm ister. Beyin bizden ayrı, bize hükmeden bir güçtür. Buna düşünme gücü diyorlar. Sınırsız düşünme gücü olduğunu söyleyenler de vardır. Eğer ona hâkim olamazsak o bizi yönetir. Onun yönetim şeklinde sorgulama ve acıma yoktur. Doğru mu yanlış mı, hayal mi gerçek mi diye sormaz. Gelen talimatları aynen uygular. Gözlerini kapatır, vazifesini yapar. İşine odaklanır. İcat çıkarır! Hatta savaş çıkarır. Yeter ki talimatlar, düşünme ve çalışma sistemine uygun olsun. Beynimizin sorun ve çözüm odaklı çalışan bir sistemi vardır. Belirsizliği ve kararsızlığı sevmez. Belirsizlik anlarında kendini tehlikede hisseder ve hemen sorunu çözmek ister.

Zihnimiz, bize zaman zaman inanılmaz oyunlar oynayabilir. Panik de bunlardan biridir. Paniğin bağışıklık sistemini % 50 zayıflatan bir etkisi vardır. Panik her zaman olumsuz sonuçlar verir. Bizi hastalık hastası da yapabilir. Ölçülü olan endişe, stres ve korku çoğu zaman iyidir ve bizi hayatta tutar. İnsanın boş kaldığı, kendisini amaçsız ve umutsuz hissettiği anlar, zihnine en kolay yenildiği anlardır.

Umutsuz durum yoktur.
Umutsuz
insanlar vardır.
Ben hiçbir zaman
umudumu yitirmedim.

M. Kemal ATATÜRK

KÜÇÜK BİR TEBESSÜM

“Allah yumuşak ve güler yüzlü kimseyi sever.”

Küçük kız, hüzünlü bir yabancıya gülümsedi. Bu gülümseme adamın kendisini daha iyi hissetmesine sebep oldu. Bu hava içinde yakın geçmişte kendisine yardım eden bir dosta teşekkür etmediğini hatırladı.

Hemen bir not yazdı, yolladı. Arkadaşı bu teşekkürden o kadar keyiflendi ki her öğlen yemek yediği lokantada garson kıza yüklü bir bahşiş bıraktı. Garson kız ilk defa böyle bir bahşiş alıyordu. Akşam eve giderken kazandığı paranın bir parçasını her zaman köşe başında oturan fakir adamın şapkasına bıraktı. Adam öyle minnettar oldu ki, iki gündür boğazından tek bir lokma geçmemiştir.

Karnını ilk defa doyurduktan sonra bir apartman bodrumundaki tek odasının yolunu ıslık çalarak tuttu. Öyle neşeliydi ki bir saçak altında titreyen köpek yavrusunu görünce kucağına alıverdi. Küçük köpek gecenin soğğundan kurtulduğu için mutluydu. Sıcak odada sabaha kadar koşuşturdu. Gece yarısından sonra apartmanı dumanlar sardı. Bir yangın başlıyordu. Dumanı koklayan köpek öyle bir havlamaya başladı ki önce fakir adam uyandı, sonra bütün apartman halkı.

Anneler, babalar dumandan boğulmak üzere olan yavrularını kucaklayıp, ölümden kurtardılar. Bütün bunların hepsi hiç bir maliyeti olmayan küçük bir tebessümün sonucuydu.

Gülümsemenin Gücü

Küçük umutlarımızın algısını, algoritmasını ve aksiyonunu keşfettiğimiz ve küçük tercihlerimizi pozitif yönde kullandığımız zaman hayatımızın akışı daha olumlu, daha umutlu ve daha mutlu olacaktır. Bazen küçük bir tebessüm bile bu far-

kındalığın oluşması için fazlasıyla yeterli olacaktır.

Bazı hadislere göre “Güler yüzle insanlara selâm vermek sadakadır. Allah yumuşak ve güler yüzlü kimseyi sever. Siz mallarınızla bütün insanları memnun edemezsiniz. Öyle ise, güler yüzlülüğünüz ve güzel huyunuzla onları memnun ediniz. Allah Müslüman kardeşine surat asan kimseyi hoş görmez. Allah’tan kork ve hiçbir iyiliği küçümseme. Bu, su isteyen birisine su vermek veya Müslüman kardeşini güler yüzle karşılamak dahi olsa.”

Ancak bunların farkına vardıktan sonra küçük şeylerin ihmal ve istismar edilmesi ise kişiliğimizin ve kimliğimizin iflas ve intihar etmesi demektir.

Küçük umutlarımızın algısı, küçük bir şeye dikkatimizi yönelterek o şeyin en küçük bilincine varmak ve onun inceliklerini idrak edebilmeyi ifade eder.

Küçük umutlarımızın şifresi veya algoritması, iyi tanımlanmış küçük kuralların ve küçük işlemlerin, küçük adımlarla uygulanmasıyla küçük veya büyük, maddi veya manevi bir sorunun giderilmesini veya sonuca en hızlı biçimde ulaşılmasını ifade eder.

Küçük umutlarımızın aksiyonu, maddi veya manevi, küçük bir etkenin etkisiyle küçük veya büyük bir düşüncenin ortaya çıkmasını ve iradenin büyük bir coşku ile harekete geçmesini ifade eder. Gülümseyin yüzünüzde güller açsın ve dünyanız değişsin!

KÜÇÜK ÇOCUĞUN UMUDU

“Eğer bir gün yolunuzu kaybederseniz, bir çocuğun gözlerinin içine bakın...”

Paulo Coelho

Ortam çok rüzgârlıydı. Bir odada dört mum hafif hafif yanıyordu. Ortalık o kadar sessizdi ki, mumların konuşmaları bile duyulabiliyordu.

Birinci mum:

“Ben BARIŞ’ım! Ama kimse benim yanmama yardımcı olmuyor. Sanırım yakında söneceğim.” dedi. Mumun alevi hızla azaldı ve sonunda tamamen söndü.

İkinci mum:

“Ben VEFA’yım! Ne yazık ki artık vazgeçilmez değilim. Onun için bundan sonra yanıp durmamın bir anlamı kalmadı.”

dedi. Sözlerini tamamladığında esen hafif bir rüzgâr onu tamamen söndürdü...

Sırası geldiğinde üçüncü mum, hüzünlü bir sesle konuştu:

“Ben SEVGİ’yim! Ama artık yanacak gücüm kalmadı. İnsanlar beni unuttu, değerimi hiç anlamıyorlar. En yakınlarını bile sevmeyi unuttular.”

Sevgi de daha fazla beklemeden sönüp gitti.

Ansızın... Odaya birden küçük bir çocuk girdi ve üç mumun da yanmadığını gördü. Üzgün ve ağlamaklı bir sesle:

“Neden yanmıyorsunuz? Sizin sonsuza kadar yanmanız gerekmiyor muydu?” dedi. Ardından da ağlamaya başladı.

O zaman dördüncü mum konuşmaya başladı:

“Korkma, ben hâlâ yanıyorum. Ben yandığım sürece öteki mumları da yeniden yakabiliriz, ben UMUT’um!”

Duyduklarıyla sevinen çocuk, gözleri mutlulukla parlayarak, UMUT mumunu aldı ve öteki mumları birer birer yaktı.

İnanç, Güven, Ümit

İçinizde bu üç şeyi taşıyorsanız, hayat güzeldir.

-Köy sakinleri yağmur duasına çıkmışlardı. Bütün köy ahalisi toplandı.

İçlerinden sadece birinde şemsiye vardı.

Bu İNANÇ'tır.

-Babalar bebeklerini havaya hoplatır, çocuklar gülmekten bayılır.

Yere düşebileceğini akıllarına bile getirmezler. Çünkü babaları onu tutacaktır.

Bu GÜVEN'dir.

-Yatağıma girerken yarın uyanıp yaşamaya devam edeceğimize dair teminatımız yoktur. Ama yine de ertesi güne dair planlar yaparız.

Bu ÜMİT'tir.

Ve bu üçü varsa içinizde hayat gerçekten güzeldir.

KÜÇÜK PÜF NOKTASI

Vaktiyle testi, çanak, çömlek imal edilen kasabalardan birinde, uzun yıllar bu meslekte çalışan bir çırak, kalfa olup artık kendi başına bir dükkân açmayı arzu eder olmuş. Ne yazık ki her defasında ustası ona der ki:

-Sen daha bu işin püf noktasını bilmiyorsun, biraz daha emek vermen gerekiyor.

Ustanın bu sonu gelmez nasihatlerinden sıkılan kalfa, artık dayanamaz ve gidip bir dükkân açar. Açar açmasına da yeni dükkânında güzel güzel yaptığı testiler, küpler, vazolar, sürahiler onca titizliğe ve emeğe rağmen orasından burasından yarılmaya, yer yer çatlamaya başlar. Kalfa, bir türlü bu çatlakların önüne geçemez. Nihayet ustasına gider ve durumu anlatır. Usta:

-Sana demedim mi evladım, sen bu işin püf noktasını henüz öğrenmedin. Bu sanatın bir püf noktası vardır.

Usta bunun üzerine tezgâha bir miktar çamur koyar ve:

-Haydi, der, geç bakalım tezgâhın başına da bir testi çıkar. Ben de sana püf noktasını göstereyim.

Eski çırak ayağı ile merdaneyi döndürüp çamura şekil vermeye başladığında usta önünde dönen çanağa arada sırada “püf” diye üfleyerek zamanla testiyi çatlatacak olan bazı küçük hava kabarcıklarını patlatıp giderir. Böylece çırak da bu sanatın püf denilen noktasını öğrenmiş olur.

Her sanatın ve her mesleğin mutlaka incelik gerektiren hassas ve nazik kısımlarına da o günden sonra “püf noktası” denilmeye başlanmış.

Mesleklerini severek ve önemseyerek yapan kişiler, meslekleriyle ilgili küçük ayrıntılara giderek daha fazla dikkat ederler. Örneğin, terziler insanların elbiselerine, berberler saçlarına, ruh sağlığı uzmanları yüz ifadelerine daha fazla önem verirler. Hekimler en küçük belirtileri, Emniyet ve güvenlik gö-

revlileri ise ulaşabildikleri bütün küçük ipuçlarını değerlendirirler.

İřini severek yapan insanlar, o işe mutlaka küçük de olsa olumlu bir şeyler katarlar.

Saniyelerin Tüh Noktası

Hayatın bazı önemli küçük püf noktaları olduğu gibi saniyeler kadar küçük bazı tüh noktaları da vardır. Eğer bizler bu önemli noktalara dikkat etmezsek ömrümüzün geri kalanını hep “ah”larla, “vah”larla, “tüh”lerle ve “keşke”lerle geçiririz! Ancak son pişmanlık neye yarar ki!

Her insan küçüklüğünden itibaren yaşam boyu, zaman zaman iş, eş, kardeş, arkadaş ve paydaş çevre ile ilgili ilişki ve iletişimlerinde küçük veya büyük hatalar yapar. Bu hatalardan en önemlisi “zamanlama hatası”dır.

Evde, okulda veya herhangi bir yerde ve herhangi bir zamanda; zamanında yapılmayan küçük bir iş, küçük bir davranış veya küçük bir söyleyiş hayatımızın en büyük pişmanlığı (tüh noktası) olabilir. Bu sebeple vaktinde olmalı her şey, sonrası pişmanlık olur.

Ünlü Rus romancı Dostoyevski diyor ki: “Yaşama yeniden başlasaydım, saniyelerin nabzını tutardım.”

Ünlü Fransız filozof, matematikçi ve bilim adamı René Descartes de toplumların ileri veya geri zekâlı diye ayrılamayacağını, ülkelerin gelişme ve zenginlik farklarının, yalnızca zamanı iyi kullanarak, planlı ve programlı bir şekilde çalışmalarından ve dinlenmelerinden kaynaklandığını belirtiyor.

Ünlü Türk hukukçusu, bilim ve siyaset adamı Ord. Prof. Dr. Ali Fuat Başgil’in meşhur parolasını birlikte hatırlayalım:

“Üşenme, erteleme ve vazgeçme.”

Geçmişe ve geleceğe takılmadan bugün hedefini seç ve harekete geç. Sakın geç kalma...

Zamanında amaçlı, planlı, programlı, disiplinli, verimli ve umutlu olarak çalışmak için hemen harekete geçmeliyiz.

Büyükler Tüh! Diyor:

“Yeniden bir lise öğrencisi olsaydım, eskiden yaptığım gibi vaktimin hepsini çalışmaya vermezdim. Derslerime yeterince zaman ayırır, bu zamanda başka şeylerle uğraşmayıp hep dersin hakkını vererek çalışırdım. Kendim de içinde olmak üzere, tanıdığım öğrencilerin çoğu, ders çalışmak için ayırdığı zamanın büyük bir kısmını çalışmayarak, çalışmaya hazırlanmakla geçirirler. Bunlar ellerinde kitapları, pencereden ya bulutlara veya caddeden gelip geçenlere bakar ve kendilerini ders çalıştıklarına inandırarak aldatırlar. Bütün okul hayatım boyunca ders çalışmaya hazır bir hale gelebilmem için harcadığım zamanları kitaplara verebilmeliydim. Yeniden bir lise öğrencisi olsam çalışmaya hazırlandığım zamanları hesaplı kullanmak için daha fazla gayret gösterirdim. Yani çalışmaya uzun zaman ayırmaktansa kısa ve verimli çalışma yolunu seçerdim.” Thomas Arkle Clark

KÜÇÜKLERİN BÜYÜK ACISI!

“Küçük bir şans daha istiyorum.”

Küçük oğlum Hakan, *“Baba, sen bir cennetsin!”* diyerek yanaklarımdan öptüğünde hayretler içinde kalmıştım. Hakan'ın sözlerini hatırladıkça hâlâ o günkü gibi heyecanlanıyorum.

Baba, köşe taşı derler. Bir insanın hayatında, babanın yerini hiç kimse dolduramaz. Her çocuk babası ile birlikte olmak, onunla oyun oynamak, sohbet etmek hatta beraber uyumak ister. Kısacası hayatı paylaşmak, sevgisini bölüşmek, hayallerini anlatmak ister. Baba ile birlikte bir şeyler yaşamak ve paylaşmak çocuklar için en büyük mutluluktur.

Ne var ki benim gibi bazı babalar, çocuklarıyla yeterince kaliteli zaman geçiremedikleri için onlarla yeteri kadar ilgilenemezler. Yaşam şartlarının meşguliyetine paralel olarak babaların da mazeretleri asla bitmez. Özlenen günler bir türlü gelmez. Fakat küçük çocuklar çabucak büyürler. Onlar büyüdükçe sorunlar da büyür. Gün gelir, *“hayırlı evlat”* hayalleri suya düşer...

Her şeye rağmen, ölüm gelene kadar iyi bir evlat yetiştirme imkânımız var. Kırkıktan sonra da insan *“hayırlı bir evlat”* olabilir.

Babalar, çocuklar için en önemli modeldir, idoldür ve rehberdir. Bu gerçeği bütün dünya bilir. *“Bir gün çocuğum doğdu. O dünyaya geldiğinde, yetişmem gereken toplantılar ve ödenmesi gereken küçük faturalarla meşguldüm. Çocuğum ben uzaktayken yürümeyi öğrendi. Konuşmayı da öyle.*

Biraz büyüdüğünde *‘Senin gibi olmak istiyorum baba.’* demeye başladı. *‘Ben de büyüyünce senin gibi olacağım.’* İş yerine telefon açıp *‘Baba eve ne zaman geleceksin?’* diye sorardı ikide bir. *‘Ne zaman geleceğimi bilmiyorum oğlum ama geldiğinde birlikte güzel bir vakit geçireceğimizden emin olabilirsiniz.’*

Yıllar öyle gelip geçti. Küçük oğlum on yaşına geldi. Ona

güzel bir top aldım. *'Top için teşekkürler baba.'* dedi.

'Haydi oynayalım.'

'Bu hafta sonu tamamlamam gereken işlerim var, dedim. Bugün olmaz haftaya tamam mı?'

'Tamam.' dedi. Fakat yüzündeki gülümseme hiç eksilmedi. *'Büyüyünce baba,'* dedi, *'Ben de senin gibi olmak istiyorum.'* Yıllar öylece geçip gitti. Oğlum önce ilkokuldan, sonra liseden, sonra da üniversiteden mezun oldu. Bu durumda başka birçok baba gibi benim de söylemem gereken bir şey vardı. *'Seninle gurur duyuyorum oğlum.'* dedim. *'Gel şöyle biraz oturalım, sana diyeceklerim var.'* Başını salladı ve gülümseyerek: *'Arkadaşlara sözüm var baba.'* dedi. *'Sen arabanın anahtarını bana verir misin? Sonra görüşürüz oldu mu?'*

Yıllar öylece geçip gitti. Emekli oldum. Artık bol bol vaktim vardı. Oğlum ise başka bir şehirde iyi bir iş bulmuştu. Orada yaşıyordu. Bir gün ona telefon ettim. *"Eğer sence de uygunsa hafta sonu buraya gel de hasret giderelim."* dedim. *'Sevinirim baba.'* dedi. *'Bir bakayım, müsait bir vakit bulabilirsem gelirim. Ama şu sıralar işlerim çok yoğun. Fakat seninle görüşmeyi ben de istiyorum baba.'*

'Peki, ne zaman gelirsin oğlum?'

'Ne zaman olur bilmiyorum, baba. Şimdi bir iş görüşmem var, ona yetişmem gerek sonra ararım seni. Geldiğimde güzel vakit geçirebileceğimizden emin olabilirsin.'

Telefonu kapattığımda oğlumun çocukluk hayalini gerçekleştirdiğini anladım. Yani örnek aldığı babasına benzediğini, büyüyünce tıpkı babası gibi olduğunu..."

Hâlâ ideal bir baba olamadım. Ama olmak için çok çalışıyorum. Bunun için de sürekli kitaplar, dergiler, gazeteler, web sayfaları okuyorum. Aile filmleri izliyorum. Sınıf içinde ve dışında, çocukları ve gençleri sürekli gözlemliyorum. Seminerlere, konferanslara katılıyorum. Aile, anne-baba, çocuk, genç, ergenlik, insan yetiştirme gibi konular üzerine sohbet-

lere katılıyorum. Fakat hâlâ bazı noktalarda patinaj yapıyorum.

Eğer Hz. Âdem, Hz. Nuh, Hz. Lut ve Hz. Yakup peygamberin aile hayatından haberdar olmasaydık, umutsuzluk ateşinde çoktan kavrulmuştuk bile!

Bir gün kanepede oturmuş kitap okuyordum. Yedi yaşındaki en küçük oğlum Hakan, kendisi ile araba oyunu oynamamı istedi. Fakat ben büyük bir iştahla kitap okumak istiyordum. Hakan ise ısrarla benimle oynamak istiyordu. Daha önce okuduğum kitapların etkisiyle soğukkanlı davranarak, acaba kitap okumama engel gibi görünen bu can sıkıcı(!) olayı hayırlı bir işe nasıl dönüştürebilirim diye kısa bir fikir turu attım, beynimde. Fazla uzun sürmedi aklıma parlak küçük bir fikir geldi. Haydi, gel, sana bir araba yapalım, dedim. “Yaşasın” diye haykırdı.

Hemen işe koyulduk. Köşede bekleyen dikdörtgen şeklindeki küçük çalışma masasını odanın ortasına çektik, arkasına iki sandalye koyduk. Tencere kapağından direksiyon, kepeden vites, oklavadan el fireni yaptık.

Hakan’a, “Geç direksiyona.” dedim. Büyük bir coşkuyla “Tamam baba.” dedi. Ben de diğer sandalyeye oturdum. “Nereye gitmek istiyorsun baba?” dedi. “İstanbul’a gitmek istiyorum.” dedim ve dünyanın en güzel yolculuğu başladı. Yedi yaşındaki oğlumun arabasında İstanbul’a gidiyordum, Allah’tan daha ne isterim ki...

Birkaç dakika sonra “Oğlum, ben arabada kitap okumayı çok severim ve şimdi kitap okumak istiyorum.” dedim. “Tamam, baba.” dedi. O arabasını sürüyordu, ben kitabımı okuyordum. Şoförlüğe dair bütün bildiklerini, duyduklarını uyguluyordu. Kırmızıda duruyor, yeşil yanınca geçiyordu. Arada bir sohbet ediyorduk “İstanbul’a kaç saat kaldı, oğlum?” “Beş saat, baba.” diyordu ve müziğin sesini hafifçe yükseltiyordu.

*“Küçük bir şans daha istiyorum
Bunu bütün kalbimle diliyorum
Acı veriyor yeni baştan sevmesi
Bir gün benle, bir gün ayrı geçmesi”*

Aynı zaman diliminde, aynı arabada, ikimiz farklı yollarda fakat aynı etkinlik içerisinde hayatı, sevgiyi ve hayalleri paylaşıyorduk. İkimiz de mutluyduk ve umutluyduk.

KÜÇÜK BİR VEFA MESAJI

*“Hayatta mutluluk veren şeyler
çok küçük parçalardır.
Bir iyilik, bir gülümseme,
tatlı bir bakış, iyi bir dilek...”*
Bernard Shaw

Yıl 2001.

Yer Ankara.

Mevsim yaz ama gönlüm ayaz.

Askere gidiyorum. Vatan borcu ödenmeli tabii ki. Ya arkadaş kalanlar? Ya ayrılık?

Aklım karışık, kalbim karmakarışık... Medcezir içinde zor günler yaşıyor, tutacak bir dal arıyorum.

Herkesten sıdkımı sıyırmak üzereydim. Kimseye güvenemiyor, inanamıyordum artık. Bel bağladıklarım belsiz, söz aldıklarım sözsüz çıkmıştı. Nihayet son kararımı yavaş yavaş veriyordum:

‘El âlem kendi derdinde, kendi menfaatinde. Kim kimi düşünüyor ki, biri seni beni düşünsün.’

Duygusal bir insan olduğumun farkındayım (kim duygusal değil ki) ama yine de önyargısız bütün insanların benim yanımda “*Yaratandan ötürü*” bir saygısı, sevgisi ve hatırı vardır. İdeal olarak genç yaşlarımda bütün insanların böyle olabileceğini düşünmüştüm. Galiba biraz yanılmışım?

Meğerse herkes kendini düşünürmüş. Yani kendisine mal ettiği; sahibi, taraftarı, partizanı, sempatizanı olarak gördüğü her türlü kişi kurum ve kuruluşlarını düşünürmüş. Bunun dışında başkaları, ötekileri, berikileri pek de umurunda değilmiş. Hatta onları rakip olarak görürmüş.

Dostluk, arkadaşlık, kardeşlik, yoldaşlık, dindaşlık ve vandaşlık... Bunların pek de hatırı yokmuş.

Oysa ben başkalarının hatırını saydığımı, onları hatırımda

tuttuğumu zannediyor; başkalarının yanında da benim bir hatırım olduğunu ve hatırlarında kaldığımı düşünüyordum.

Ama nafile... Uzaklara gittiğimde arayıp sormadılar. Bin bir sıkıntıya düştüğümü, görmediler, bilmediler. Gerek sesli gerekse sessizce imdat diye bağırdım; kimse oralı bile olmadı, hafifçe gülümsediler. Kendi kendime eyvah dedim. Gençlik yıllarımda hayalini kurduğum mutlu ortamlar, umut dolu topluluklar birer birer yok oluyordular.

Yaşımın kemâlâta erdiğini düşündüğüm bugünlerde artık hayata ve insanlara dair bazı kanaatlerimi olumsuz yönde değiştirmek ve hayatımı yeniden mutsuzca tanzim etmek üzereydim. Asla kabul edemeyeceğim kararları onaylamak zorunda kalacaktım. Kendimi savaş mağlubu bir ülke gibi hissediyordum. Doğruluğuna inanmadığım yanlışlığını kesin bildiğim bazı işleri istemesem de sitemle ve öfkeyle yapacaktım. Bundan daha büyük bir yanılğı olabilir miydi?

Hayat inanmak ve inandıkların uğruna mücadele etmektir. Böyle öğrenmiş böyle de inanmıştım. Şimdi ben inanmadıklarımı yaparsam, inandıklarımın vaz mı geçecektim ve vazgeçiyorsam mücadele bitmiş mi olacaktı. İnançlarım yok olursa mücadele de bittiye hayat ne olacaktı. Ben ölmedim yaşıyorum. Peki, bundan sonra niçin yaşayacaktım? Yaşamamın ve varlığımın anlamı ne olacaktı?

Zihnim günlerdir hep bu soru ve sorunlarla meşguldü. Kalbim de kafam da olabildiğince karmakarışıktı. Sanki “*eşikte duran insan*” bendim. Son karar olarak ağzımdan çıkacak ağır cümlelerin, keskin kelimelerin son anda dilimden geri dönüyordu. Çünkü vicdanım el vermiyordu. Her şeye rağmen içime sinmeyen bir durum vardı.

Son altı aydır günler böyle gelip geçerken ve ben yine amansız sıkıntılımdan birini yaşarken öyle ki hayatım yaklaşık dört beş saat sonra başkalarının vereceği bir kararla alalak bullak olabilirdi. Aylarca çekeceğim bir ‘**çileye merhaba**’

diyebilirdim. Böylesi bir hâletiruhiye içinde askerlik şubesinin kapısının önünde kuyrukta(!)askerlik sıramı beklerken, tuşlu ve antenli cep telefonumun mesaj sesi ile kendime geldim. Gelen mesajı okudum. Aman Allah'ım! Bu da ne? Böylesi bir günde olacak şey mi? Tuhaf! Çok tuhaf geldi bana...

Mesaj çok kısa ve aynen şöyle "*Son durumun nasıl?*"

Derin bir nefes aldım. Doğal olarak biraz da duygulandım. Kim duygulanmaz ki? Başımı kaldırıp sonsuz gökyüzüne nazar ettim, masmavi, bembeyaz bulutlar ve güneşin ilk ışıkları. Gözlerimi tekrar gelen mesaja çevirdim bir daha okudum. '*Son durumun nasıl?*'

Birkaç defa dişlerimle dudağımı ısırardım. Kendi kendime '*Nasıl olur?*' dedim. Böylesi bir günde yani umutlarımın tükenmek üzere olduğu bir anda '*Biri beni düşünüyor!*'

Doğrusu, birileri tarafından düşünölmek, çok hoş, çok farklı bir duygu ve benim için çok anlamlı. İnsan, başka ne ister ki dostlarından, arkadaşlarından ve tüm yakınlarından; düşünölmek ve sevmekten başka...

Bu küçük ve anlamı çok derin mesajdan sonra her şeyi bir kez daha düşündüm. İçimdeki küçük umutlarım bir kez daha yeşermeye başladı. '*Yazın ortasında (!) bu kış da elbet geçer, ilkbahar çok yakın.*' dedim.

Mesajı gönderen ne annem, ne babam, ne kardeşim ne de bir akrabam idi.

O, sadece bir arkadaşımın vesilesi ile tanıştığım bir 'arkadaş' idi. Ama gerçekten 'arka-daş' imiş.

Ona, '*Sağol dostum, yaşamaya devam!*' dedim. Ve ben yıllardır bu küçük vefalı mesajın umudu ile yaşadım.

*İnsan, insanın umududur, yurdudur ve ufkudur.
Yusuf Kaplan*

Dünyaya Meydan Okuyan KÜÇÜK VİRÜS COVID-19

*Cihana bir bela gelmiş, virüs-ül korona
Tebih-i tedbir edilmiş ki umut koruna
İlk tedbir temizlik; aken, kalben, beden
Umutlu ol, hayatta kal; ilmen, kavlen, kalben*

Son dünya savaşı, küçük bir virüs ile tüm dünya ülkeleri arasında yaşanıyordu. Tarih boyunca insanlar çok farklı afet, felaket ve musibetlerle karşı karşıya kalmış ve milyonlarca kayıp vermişlerdi. Ancak hiçbirisi 20 Aralık 2019 tarihinden itibaren Çin'in Wuhan şehrindeki "Huanan" isimli bir deniz ve et ürünleri pazarından kaynaklandığı düşünülen küçük bir virüs kadar dünya çapında etkili olamamıştır. Bu küçük virüse karşı bütün ülkeler işbirliği yaptılar ama henüz savaşı kazanamadılar.

Çin'den başlayarak kısa bir süre içerisinde tüm dünyada birçok insanı etkileyen Corona Virüs (COVID-19) bulaşma yolu olarak en hızlı ve kontrolü en zor olan, solunum yolu ile bulaşan küçük bir virüsdür. Spesifik, yani Corona Virüs'e özgü "öldürücü" bir ilaç veya aşı henüz icat edilemedi. Tüm dünyada bilim ve teknoloji elbette çare arıyor ancak 21. yüzyıl'da her milletin ve her devletin bu kadar çaresiz kalması hepimizi derinden üzüyor ve düşündürüyor.

Buna bir de bilgi kirliliği ve manipülatif hareketlerin etkisini ekleyecek olursak bu durum zerreden (hücreden) küreye her şeyi yeniden düşünmemize sorgulamamıza ve araştırmamıza sebep oluyor. 'İnsanın' ve 'insanlığın' yeniden kendini bir arayış ve keşif sürecine girdiğini görebiliyoruz. Hatta gidişata bakılırsa daha şimdiden yeni bir anlayış ve yeni bir yaşam sisteminin de oluştuğunu söyleyebiliriz.

Corona Virüs hem öldürüyor hem de öğretiyor:

Cumhurbaşkanı, Sağlık Bakanı ve bilim insanlarının söyle-

diklerine göre artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktır.

Büyük değişim, M.S. 2020 yılında hiçbir milletin, hiçbir devletin ve hiçbir bireyin beklemediği bir zamanda ve mekânda başlıyor. Evimizde ve kalbimizde... Bütün dünya insanları gönüllü veya zorunlu olarak evine ve kalbine çekildi. Ve nihayet kendi gemisine bindi... Hız, haz ve naz devri şimdilik sona erdi.

Sokaklar sessiz, kimsesiz ve tertemiz... Sanki temizlik medeniyeti yeniden kuruluyor.

Hastaneler ve tıbbî malzemeler hazır kıta küçük bir virüsün enfekte ettiği insanları bekliyorlar.

Okullar kapandı, uzaktan eğitim faaliyetleri başladı.

İspanya'daki İslam hâkimiyetinin son kalesi olan Granada'dan 500 yıl sonra yeniden ezan sesleri yükseldi. Minareler ezansız kalmasa da camiler cemaatsiz kaldı.

Oyun salonları boşaldı, kafeler, kahvehaneler, kumarhaneler ve barlar da kapandı. Yemekler dışarıda değil, artık evlerde ailece yeniyor. Arabalar boş yere caddeleri işgal etmiyor. Otobüsler, dolmuşlar tıkiş tıkiş değil artık. Seyahatler kısıtlandı, trafik kazaları azaldı. İşi olmayanlar boş boş sokaklarda gezemiyor, kavgalara bir süre ara verildi. Çevre kirliliği ve insan kuyrukları azaldı.

Halk eşi benzeri görülmemiş bir dayanışma içerisine girdi. Devlet-Millet elele biz bize yeteriz kampanyaları başladı. Vefa Sosyal Destek Grupları oluşturuldu. Ülkemizde ve tüm dünyada küçük bir virüse karşı büyük bir seferberlik başlatıldı.

Tüm dünyada zenginlerin-fakirlerin, sağcılarının-solcularının, inananların-inanmayanların ve batılıların-doğulularının artık tek endişesi kaldı. Corona Virüs ve ölüm korkusu...

Bir kısım insanlarda fırsat buldukça geçmiş dönemlerde yaşanmış salgın hastalıklarını araştırıyor. Kolera, veba, ebola, sıtma, verem vs.

Hatırlar mısınız, büyük tufanı! Hz. Nuh'a ailesini, kendine

inanları ve dünyadaki hayvanlardan birer çifti, büyük sel tufanından korumak için bir gemi yapması emredilmişti.

Öyle ya da böyle tufan gerçekleşmiş ve gemi hareket etmişti. Hz. Nuh'un gemisi de yaratanın kudretini gösteren bir olaydır. Gemi, sulara kapılmadan günlerce yüzmüş ve bir rivayete göre de Cûdî Dağı'nın üzerine oturmuştu.

Kur'an'da diyor ki: *"Onu, tahtadan yapılmış, mihla çakılmış bir gemiye bindirdik; inkâr edilmiş olan Nuh'a mükâfat olarak verdiğimiz gemi nezaretimiz altında yüzüyordu. Onu bir ibret olarak bıraktık, ibret alan yok mudur?"* (Kamer 13-15)

Çocukluğumuzda, bize bu büyük tufan anlatılırken bir de gemiye binmeyi unutan ve Evinde kal'an, evi ve gönül evi tertemiz, iyilik yapmayı çok seven bir ninenin hikâyesi anlatılırdı.

O nine, gemiye binmeyi unutmuş ve evinde kalmıştı. Kendisi çok iyi bir kimse olduğu için de Allah-ü Teâlâ onu korumuştur. Hatta onun ayakları bile ıslanmamıştı. Büyük tufandan hiç haberi olmamış, tâ ki sarı inek ayakları çamurlu olarak eve gelinceye kadar.

Şairler en büyük kâhinlerdir demek geliyor içimden ama şahin şairlerden ve serseri kurşunî sözlerden korktuğum için böyle diyemiyorum. Şükrü Erbaş, 1983 yılında yazdığı mensur şiir ile sanki bugünlerimizi anlatıyor.

"Dönelim... Dönmek yenilmektir biraz da, yarım kalmasıdır çıkışlarımızın, korkaklıktır, alışkanlıkların güvenli küflü kabuklarına sığınmaktır. Olsun, dönelim biz yine de. Bilincinde olmadan üstlendiğimiz sorumluluklarımız var. Evlere dönelim, sırtımızın kamburu evlere, cıvıllığımızın görkemli korunaklarına, yalnızlığımızın kalelerine dönelim. Ölçsüz yaşamak bize göre değil Ömür Hanım. Büyürken geniş ufuklarımız olmadı bizim. Küçücük avuçlarımızla sınırlarımızı genişletmek istedikçe yaşamın binlerce engeli yığıldı önümüze. Hangi birini yenebilirdik bunca olanaksızlık içinde. Umutsuzluğu tanıdık, ye-

nilgiyi öğrendik böylece... Kimseler görmedi Ömür Hanım, bu dünyadan ben geçtim. İçimde umudun kırk kilitli sandıkları... Ezilmiş bir gül hüznü var yüreğimde.”

Ne diyelim, şairler kâhin değildir ama yenildik işte! Bu defa dışarıda yenildik ama vazgeçmeyeceğiz. Evimizde kazanmak ve yeniden dışarıda olmak için mücadele etmeye devam edeceğiz. Unutulan, uyutulan ve uyuşturulan yeteneklerimiz ile yeni yeteneklerimizi birleştirerek yeni bir çağ kurmak için hareket edeceğiz.

Umutlu ol, hayatta kal; ilmen, kavlen, kalben ve aklen evde kal...

Devasa Sonuçlarıyla TARİHİ DEĞİŞTİREN KÜÇÜK HATALAR

Küçük hatalarımızın tarihin gidişatını değiştirebilen devasa sonuçları olabilir mi?

Tarihin önemli bir bölümü, liderlerin ve bilginlerin dikkatli planlamalarının ürünü olmaktan çok onların ve başkalarının yaptığı bazı küçük veya büyük hatalardan meydana gelir. Muhakkak ki kusursuz insan yoktur. Dolayısıyla kusursuz toplum da olmayacaktır. Ama bu küçük hatalar, kendimiz ve çevremizdeki sınırlı sayıda insanların hayatının akışını değiştirmekle kalmaz bazen bütün dünyayı etkiler.

Tarihin gidişatını değiştiren kutsal kitapların peygamberlerinden, büyük icatlara, olağanüstü keşiflere imza atan bilim insanlarından, imparatorluklar yıkan, devletler kuran politik dehalardan, savaş alanlarındaki taktik ustası komutanlardan, cesaretleri, dirayetleri, farklılıkları ve ilkleriyle adını tarihe yazdıranlar; zamanın ve mekânın sıradanlığı içinde, yaptıkları bazı küçücük hatalarla tarihin akışını olumlu veya olumsuz yönde değiştirmeye sebep olmuş olabilirler.

Eksik Küçük Bir ‘Tire’nin Nasa’ya Maliyeti 80 Milyon Dolar Oldu

NASA, 1962’de hedefi Venüs olan, ABD’nin ilk gezegenler arası sondası, Mariner 1’i fırlattı. Fakat bilgisayar yazılımındaki tek bir denklem hatası uzay aracının yönünün sapmasına neden oldu. Bu bir harf ya da sayı üzerindeki bir üst çizgiydi. NASA, kalkıştan beş dakika sonra Mariner 1’i patlatmak zorunda kaldı. Arthur C. Clarke bu durumu, “*Tarihin en pahalı tiresi tarafından ziyan edilen görev*” olarak tanımlamıştır.

Unutulan Küçük Bir Ondalık Virgöl, Ispanağı Süper Yiyecek Yaptı

1870'de bir Alman kimyager Erich von Wolf, sebzelerdeki demir oranını araştırıyordu. Bulgularını kaydederken ıspanaktaki demir oranını yanlış yazdı. 100 gr ıspanaktaki demir oranını 3,5 mg iken, 35 mg şeklinde yazması sonucu, bilimsel toplulukların bu bilgiyi kontrol etmeden kayda almasıyla, Temel Reis'in yaratılmasına da ilham kaynağı olan ıspanaktaki demir oranının gülünç derecede yüksek olduğunu anlatan bu efsane ortaya çıkmıştır.

Berlin Duvarı, Bir Bürokratin Küçük Bir Yanlış Beyanı Sayesinde Yıkıldı

1989'da Doğu Alman politikacılarından Günther Schabowski, Doğu Almanya'dan çıkmak isteyenlere Batı Almanya'ya vize verileceğini açıkladığı bir basın toplantısı düzenledi. Konuşması, yanlışlıkla seyahat kısıtlamalarının tamamen kaldırıldığını ima ediyordu. Bunu işiten bir gazeteci, bu kararın ne zamandan itibaren uygulanacağını sordu. Schabowski omuzlarını silkti ve "*Şimdi, şu andan itibaren!*" cevabını verdi. Basın bu haberi yayınlamaz, insanlar sınıra hücum etti ve bir infial oluştu. Hükümet de bir isyanla başa çıkmaktansa, duvarın kaldırılmasına böylelikle karar vermiştir.

Titanik, Eksik Küçük Bir Anahtar Sebebiyle Battı

Titanik gemisi denize açılmadan hemen önce, şirket tarafından geminin ikinci kaptanlığı görevine, David Blair'in yerini almak üzere, daha deneyimli Charles Lightoller'ı getirdi. Blair görev teslimi sırasında, içinde dürbünlerin bulunduğu dolap anahtarını vermeyi ihmal etti. Gözcü Fred Fleet, eğer bir dürbünü olsaydı, buz dağına daha erken fark edeceğini söylemiştir.

Göklerden bir haber gibidir umut / Görünmez bir yerde saklanmış mahcup M. Akif İnan

12 Milyon Kişi, Küçük Bir Yanlış Yazım Yüzünden Telefon Hizmetlerini Kaybetti

1991'de Baltimore, Washington, Pittsburgh, San Francisco ve Los Angeles'daki müşteriler, sahip oldukları telefon hizmetini kaybettiler. Görünüşe göre Bell Telephone Company'nin bir çalışanı, telefon trafiğini düzenleyen sinyalleri kontrol eden yazılımın bir yerine 'd' yerine yanlışlıkla 'o' koymuştu. Bu da şirketin kendi ağırları üzerinde tüm kontrolü yitirmesine sebep olmuştur.

Küçük Bir Sensör, Hayalet Bombardıman Uçağının Düşmesine Sebep Oldu

2008'de Guam'da konuşlanmış hayalet bombardıman uçağı teknisyenleri, bir bina üzerindeki rutubetlenmiş hava basıncı sensörünü fark edemediler. Bu sensörler hayalet bombardıman uçaklarının uçuş kontrol sistemine veri gönderirler. Arızalı sensör, uçağın zamanından önce kalkış yapmasına ve bu yüzden düşmesine sebep olmuştur.

Küçük Bir Civata, Sovyet N1 Ay Roketi'nin Patlamasına Yol Açtı

Tarih 1969'u gösteriyordu ve Sovyetler, N1 roketiyle Ay'a gitmeyi hedefliyordu. Sadece bir tek gevşemiş civata (ya da belki tam sıkılmamıştı), yakıt tankının içine çekiliyor ve fırlatmaya 20 saniye kala, roketin patlamasına ve fırlatma kulesinin imha olmasına neden oluyor. Ortaya çıkan ateş topu öylesine büyük ki insanlık tarihinin nükleer olmayan, en büyük yapay patlamalarından biri olarak kayıtlara geçmiş.

Marslılar Efsanesi, Küçük Bir Harf Yüzünden Ortaya Çıktı

1877'de İtalyan gök bilimci Giovanni Schiaparelli, Mars üzerinde farklı pek çok yüzey şekli gözlemledi. Su yoluna benzeyen bu yüzey şekillerini tanımlamak için '*kanallar*' anlamına gelen '*canali*' kelimesini kullandı. 1895'te Amerikan gök bilimci Percival Lowell, bir yanlış anlama sonucu bu sözcüğün, '*insan yapımı su yolları*' manasına gelen '*canals*' kelimesi anlamına geldiğini düşündüğü için bunları Marslıların yaptığına kanaat getirmiştir. Lowell'in Mars'ta hayat olduğuna dair bu spekülasyonu '*War of The Worlds*' gibi eserlere de ilham kaynağı olmuş ve bir efsane olarak yaygınlaşmıştır.

Küçük Bir Hata Çernobil Faciasına Sebep Oldu

26 Nisan 1986 tarihinde Ukrayna'daki Çernobil nükleer güç santralindeki kaza, reaktör güvenliği ile ilgili bir test sırasında gerçekleşmişti. Yapılan test, bu tür reaktörlerin kararlı çalışmadığı çok düşük güç seviyesindeydi ve bu seviyede reaktörün güvenlik sistemlerinin devreye girmemesi için, sorumlu operatörler, normalde yapmamaları gerektiği halde acil durum kapama sistemini devre dışı bırakmışlardı. Deney sırasında kalp içi sıcaklıklar güvenli seviyenin üstüne çıktığında ise reaktörü kapatacak ve soğutma sağlayacak sistemler devre dışındaydı. Bu affedilmez hata, buhar basıncının artmasına ve bu yüzden oluşan buhar patlamasıyla birlikte çatının çökmesine yol açtı. Böylece, reaktör içindeki sıcak grafit oğrudan atmosferle temas eder hale geldi. Havada bulunan oksijenle reaksiyona giren grafitin yanmasıyla reaktör kalbi bütünlüğünü kaybetti ve bu tür Rus reaktörlerinde (RMBK-1000) koruma kabuğunun da olmaması nedeniyle, radyoaktif maddeler dışarı salındı. Bu kazanın günümüze kadar devam eden çok büyük etkileri ve can kayıpları oldu.

Küçük Stratejik Hatalar, Birinci Dünya Savaşı'nı Başlattı

Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, Büyük Sırbistan'ı kurmak isteyen ve bu amaçla çalışmalarda bulunanlara gücünü göstermek ve gözdağı vermek için 1914 Haziran ayı sonlarında Bosna'da bir tatbikata karar verdi. Tatbikata katılmak ve denetlemek için Avusturya Veliahdı Arşidük Franz Ferdinand, eşi Sophie Von Hohenberg ile birlikte Saraybosna'ya geldi. Sırp milliyetçileri bu ziyareti bir suikast vesilesi sayarak ilk önce bombalı bir saldırı düzenlediler. Başarısızlıkla sonuçlanan bu girişimin ardından, 28 Haziran 1914'te yaralananları ziyaret etmek üzere belediye dairesinden çıkan Arşidük Franz Ferdinand ve eşi Sophie Von Hohenberg, 'Kara El' komitesi üyelerinden Gavrilo Princip adlı bir Sırp lise öğrencisi tarafından kurşunlanarak öldürüldü. Bu olay, Birinci Dünya Savaşı'nı başlatan sürecin ilk kıvılcımı olmuştur.

**Umut, pasif bir bekleyiř değil aktif bir direniřtir.
Hedefe doğru gcl bir yürüyüřtür.**

UMUT HER ENGELİ AŞAR!

Umut, her engeli aşar mı? Umudun her engeli aşıp aşamayacağına cevap vermek çok kolay. Biraz tarih okumak, biraz güncel olayları takip etmek ve biraz da başarılı insanların hayatlarını araştırmak yeterli olur.

İstanbul Boğazı'nı atlarıyla yüzerek geçen on beş bin Peçenek süvarisini,

“*Gemilerle birlikte geri dönüş umutlarınızı da yaktım!*” diyerek Kuzey Afrika'dan İspanya'ya geçerken gemileri yakan

Tarık Bin Ziyad'ı,

Gemileri, karadan yürüterek İstanbul'u fetheden Fatih Sultan Mehmet'i,

Payitahtı işgal edilmiş ve dört bir tarafı kuşatılmış Türkiye'nin kurtuluş mücadelesini “*Bir an bile korku ve ümitsizliğe kapılanın bu davada yeri yoktur!*” diyerek başlatan Gazi M. Kemal Atatürk'ü,

Tarihe isimleri altın harflerle yazılmış nice kahramanları ve yaşamlarını; yeniden akıl ve umut gözüyle okuyunca, zor da olsa umudun her engeli nasıl aşabildiğini anlıyorsunuz.

Umut, her engeli aşarken umutsuzluk her şeyi engelliyor. Umudun ve İstiklal Marşı'mızın şairi Mehmet Akif Ersoy yüz yıl öncesinden bizlere şöyle sesleniyor:

“*Ye's öyle bataktır ki: Düşersen boğulursun.*

Ümîde sarıl sımsıkı, seyret ne olursun!

Azmiyle, ümidiyle yaşar hep yaşayanlar;

Me'yûs olanın rûhunu, vicdânını bağlar.”

Görme, işitme, yürüme engelliler bile sağlıklı olmak, koşmak, yürümek, evlenmek, insanlara yardımcı olmak, engellilere uygun olmayan koşulları değiştirebilmek, toplumsal yarar sağlayacak çalışmalara katılmak, okulu bitirmek gibi tüm insanların isteyebilecekleri, umut dolu bir hayat için hiçbir engel tanımadan yoğun bir çaba sarf ederken; hayatta daha

mutlu ve başarılı olmaları beklenen ve hiç bir bedensel ve zihinsel engeli bulunmayan sağlıklı insanların, önündeki en büyük engel “*umutsuzluk*” olmaktadır.

Umutsuzluk ve ona bağlı olarak oluşan karamsarlık, kararsızlık, kanaatsizlik, kaygısızlık ve gayretsizlik umudun en büyük düşmanıdır.

Albert Einstein, Thomas Edison, Leonardo Da Vinci, Agatha Christie, Richard Branson, Jamie Oliver, Muhammed Ali, Steven Spielberg, Magic Johnson, Tommy Hilfiger, Walt Disney, John Lennon, Ingvar Kamprad ve Henry Ford’tan Pablo Picasso’ya pek çok deha dislektiktir. Dâhilerin hastalığı olarak tanımlanan disleksi; okuma, yazma, akıl yürütme, dinleme, konuşma ve matematiksel becerilerin kazanılmasında kendini gösteren bir öğrenme bozukluğu olarak tanımlanıyor ve bu rahatsızlıktan muzdariplere ‘*dislektik*’ deniyor. Hâlbuki bu durum bir öğrenme ve öğretme farklılığıdır. Bu farklılığı fark edemeyen birçok kişi (anne baba, öğretmen ve diğerleri) birçok umudu kırmış ve umutsuzluğu hür bırakmıştır.

Gökyüzünün neden mavi olduğunu, havanın ışığı yaydığını söyleyerek açıklayan ilk kişi olan Leonardo Da Vinci, ünlü Mona Lisa tablosunun ressamıdır. Rönesans dönemi İtalya’sında yaşamış olmasına rağmen; fikirleriyle çağının çok daha ötesinde bir ressam, heykeltıraş, müzisyen, mühendis, mucit, anatomist, botanikçi, matematikçi, bir bilim adamı ve bir yazar olarak Rönesans’ın her şeyiydi. Çizimleri, düşünceleri ve icatları bizlere onun iyi okullarda okuduğunu düşündürüyor olsa da aslında hiçbir zaman okula gitmemiş ve tüm eğitimini evde almış. Bir *disleksi* olarak bir eliyle resim çizerken, diğer eliyle tersten yazı yazabiliyormuş. Yazılarını ise sağdan sola yazdığı için yazdıklarını okumanız için bir aynaya ihtiyaç duyuluyormuş.

O, 1480’li yıllarda, zırhlı bir aracın ve ilk bisikletler kullanıma başlamadan 300 yıl önce ilk bisikletin planları ile birlikte

on farklı makine tasarımı çizdi. Çadır paraşüt, bilyeli rulman, makine insan, hidrolik testere, makineli tüfek, kanat makinesi(uçak), helikopter. Ayrıca Haliç'e ve Boğaz'a köprü yapma hayalini gerçekleştirmek için II. Beyazıt'a da bir mektup yazmıştır. Altmış yedi yaşında sağ kolu felç olmasına rağmen bilimsel çalışmalarından asla vazgeçmemiştir.

Dünya nüfusunun % 15'i engelli bireylerden oluşmaktadır. Bunlardan bazıları engellerini aşmış başarıdan başarıya koşuyor.

*Henüz dört yaşındayken talihsiz bir kazada çocuk felci geçiren ve çocukluğundan itibaren yaşamını tekerlekli sandalyede sürdüren, güvercin beyni üzerine yaptığı araştırmalarla, "Almanya'nın Nobel'i" sayılan Leibniz Bilim Ödülü'nü kazanan beyin araştırmacısı Ordinaryüs Prof. Dr. Onur Güntürkün,

*Geçirdiği çocuk felci sonucunda bir bacağı diğerinden daha zayıf kaldığı için okul sıralarında "*Tahta Bacak Frida*" diye anılan ünlü ressam Frida Kahlo,

*Doğum sırasında oksijensiz kalarak beyin felci geçirdiği için vücudundaki anormallikler sebebiyle oturamayan, konuşamayan ve sonradan sol ayağı ile yazı yazmayı ve resim yapmayı öğrenen ünlü yazar ve ressam Christy Brown,

*Doğumundan sonra yaşadığı bir talihsizlik sonucu ellerini ve ayaklarını kullanamaz hale gelen, hayata dişleriyle tutunarak üç üniversite bitirip iki de kitap yazan Mustafa Oğuz Murculuoğlu,

*Yaşamı boyunca sağlık problemleri çeken, 1817'de tamamen sağır olan ve 9. senfoniye sağırılık döneminde besteleyen ünlü sanatçı Ludwig van Beethoven,

*Engellerine rağmen beş lisan bilen, bisiklet, kano ve yelkenli ile gezintiye çıkan, yüzen, satranç oynayan, yazdığı makaleler ve bir dizi kitapla kendisini engellilere yardımcı olmaya adanmış görme ve işitme engeli Helen Keller,

*Yaşadığı bir kaza sonucu sağ ayağını kaybetmesine rağmen engeline boyun eğip kenara çekilmeyen ve dans etmeye devam eden ampüte Sudha Chandran,

*Çocukluğundan beri görme engelli olmasına rağmen yirmi iki kez Grammy Ödülü alan profesyonel müzisyen ve şarkıcı Stevie Wonder,

*Sağ kulağı hiç duymayan, sol kulağı ise on sekiz yaşına geldiğinde %80 oranında işitme kaybı yaşayan fakat hayata küsmeyip oyunculuğa devam eden ve 2002'de Altın Küre Ödülüne layık görülen Marlee Matlin,

*1963'te tedavisi olmayan motor nöron (ALS Amyotrofik Lateral Skleroz) hastalığına yakalanan ve vefat edene kadar umutla bilim ve insanlık için çalışan ünlü fizik profesörü Stephen Hawking,

*Bugün otomobillerde bulunan "hız sabitleyici cihazın" ilk patentini(1945) alan doğuştan görme engelli Ralph Teeter,

*Tetra-amelia sendromu yüzünden kolları ve bacakları olmadan dünyaya gelen ve elde ettiği başarıları ve milyonları ayağa kaldıran konferansları ile Nick Vujicic,

*Otuz sekiz yaşında görme yeteneğini tamamen kaybeden fakat yazarlık hayatının en üretken dönemini ise bundan sonra yaşayan ve ülkemizin en önemli düşünce insanlarından biri olan şair ve yazar Cemil Meriç,

*Çiçek hastalığı sebebiyle iki gözünü kaybeden, "Gözlerim görseydi toprağı tanıyamazdım. Sizin gibi basar (çiğnar) geçerdim." diyen ve en anlamlı şiirleri yazıp türküleri söyleyen Âşık Veysel,

*Çocukluğunda geçirdiği kaza sebebiyle gözlerini kaybeden fakat okuma ve öğrenme azminden vazgeçmeyen, sekiz yıl boyunca yatılı okulda okuyan ve dünyanın en hızlı görme engelli sürücüsü olan şarkıcı Metin Şentürk,

*İki aylıkken üvey annesinin gözlerini kör ettiği, ülkemizin en ünlü mevlithanlarından Kani Karaca,

*Doğuştan görme özürlü olmasına rağmen on altı yaşında hafız olup Kur'an-ı Kerim'i, dinlediği kasetlerden ezberlemeyi başaran ve dördüncü kez 'Kur'an-ı Kerim'i En İyi Okuma' yarışmasında Türkiye birincisi olan İbrahim Altuntaş,

*Türkiye'de ve yurt dışında çeşitli resim sergilerinde yer alan doğuştan görme engelli ressam Eşref Armağan,

*17 Ağustos Gölcük depresiminden üç gün sonra kurtarılan ve iki ayağını kaybetmesine rağmen dünya serbest dalış rekortmeni yaşam koçu Ufuk Koçak,

*İki kolu olmadan ve kalça kemiği çıkık bir şekilde dünyaya gelen ve Açık Yüzme Dünya Şampiyonasında dünya şampiyonu olan Sümeyye Boyacı,

*Doğuştan iki kolu olmayan ama kolları olmadan da hayata sımsıkı sarılmayı başaran, arkadaşlarından kopmayıp onlarla birlikte oyunlar oynayan ve engeline rağmen bisiklet sürüp Paralimpik Yüzme Dünya Şampiyonası'nda dünya üçüncüsü olan Sevilay Öztürk,

*Doğuştan kolları ve bacakları olmayan, kardeşinin okuma fişlerini ağızıyla kâğıda dökerek okumayı öğrenen ve azmiyle üniversiteyi kazanan aynı zamanda 'Türkiye Bedensel Engelliler Yüzme Şampiyonu' olan Dilan Onğulu,

*Doğuştan iki kolu olmayan ama kolları olmadan yüzerek hayata sımsıkı sarılmayı bilen ve Bedensel Engelliler Dünya Yüzme Şampiyonası'nda kelebek stilde Dünya Şampiyonu olan Beytullah Eroğlu...

Ve daha niceleri küçük bir umutla çıktıkları yolda tüm engelleri birer birer aşarak hem dünya hem hayat hem de gönüllerin şampiyonu oldular.

Nick Vujicic, çocukluk ve gençlik yıllarında çok zorlanmış, ağır depresyonlar geçirmiş ve okulda kendisiyle alay edildiği için on yaşında intihara teşebbüs etmiş. Kendini suya atıp boğmak istemiş fakat başaramamıştır. Hayata böyle bir dezavantajla başlamış ama bunu avantaja çevirmeyi başarmış.

Şimdi her şeye sahip olduğu halde mutsuz ve umutsuz olan insanlar onu dinleyerek moral buluyor.

Konferanslarında solukların kesildiği an, iki kolu ve iki bacağı olmayan Nick'in yerden kalkış anıdır. Kalkmadan önce, yerdeyken şunları söylüyor: *“Her insan hayatta zaman zaman bu derece umutsuz olduğu zannedilen durumlara düşebilir. Hatta tekrar ayağa kalkabilmek için her türlü imkân ve enstrümandan yoksun da kalabilir. Şimdi sizlere soruyorum: ‘Benim iki kolum ve iki bacağım yok. Ben 100 kere tekrar ayağa kalkmayı denesem ve 100’ünde de başarısızlığa uğrasam, tekrar ayağa kalkabilme hususunda tüm umutlarımı yitirmeye hakkım veya şansım var mı? Sizce 101. Sefer denemeyi dahi düşünmemeli miyim?’ Maalesef benim öyle bir şansım yok. Yaşamımı devam ettirebilmek için ne yapıp edip tekrar ayağa dikilmek zorundayım.”*

Doğuştan görme engelli ressam Eşref Armağan'ın eserleri hem Türkiye çapında, hem de yurt dışında çeşitli sergilerde yer almıştır. Hiç bir zaman gün batımını, baharda yeşeren çiçekleri, türlü renklere bürünen doğanın renklerini ve suda yüzen balıkları hiç göremedi. Tuttuğunu koparan, mücadeleci kişiliği ona, duygularını dile getirebilmek için sesini ve ellerini kullandı. Elleri gözleri olmuştu. Görmeden bu kadar mükemmel eserler ortaya çıkaran bir dehanın eserleri karşısında büyülenmemek ve umutlanmamak elde değil.

Beynin Piri Reis'i ve Yüzyılın Beyin Cerrahisi olarak kabul edilen Prof. Dr. Gazi Yaşargil, insanlığa faydalı olabilmek için tam yetmiş yıldır tatile gitmemiş, hafta sonu, yılbaşı, bayram demeden çalışmış ve on binden fazla beyin ameliyatı gerçekleştirmiş birisi olarak şöyle diyor:

“Öyle planlarımız var ki ilkokul öğrencileri bile gelsin beynin yapısını öğrensin istiyorum. Beyin damarları nedir, kendisi telden plastikten yapsın, öğrensin istiyorum. Bunu neden mi istiyorum? Çünkü beynimizin muhtelif uzuvları var. Gözümüz

kulağımız, burnumuz, elimiz beynimizin bağları, on parmakta on tane göz var. Gözümüz görmese de elimizle dokunduğumuz cisimlerin Őeklini bilebiliyoruz. Rengini görmüyoruz o başka. Duyduđunuz zaman da Şekil çıkarabiliyorsunuz. Her hissiyat öbürüne geçebiliyor. İnsan eli ile dokunarak daha iyi öğrenebiliyor.”

Eğitimde, bilimde, sporda, sağlıkta ve sanatta kısacası hayatta herkes, hep aynı Şeyi söylüyor:

Tüm canlıların ortak temel duygusu umuttur.

Yaşam umutla başlar ve umutla devam eder.

Beyin umutla çalışır ve insan umut ile mutlu olur.

Öyleyse birbirimize umut olalım ve umut aşılalım.

Hep birlikte olumlu düşünelim, pozitif konuşalım ve sinerji (umut) oluşturalım.

Bakışımız, görüşümüz, duyuşumuz, okuyuşumuz, yazışımız, söyleyişimiz, duygularımız, düşüncelerimiz ve davranışlarımız hep umutlu ve mutlu olsun.

Kalın sağlıcakla ve umutla.

Kaynakça

- Açıkalin, Aytaç, Şişman, Mehmet, Turan, Selahattin, *Bir İnsan Olarak Okul Müdürü*, Pegem Akademi, Yayınları, Ankara, 2015
- Aydın, Vedat, İslam'a, *Göre Kişisel Gelişim*, Çıra Yay., İstanbul, 2010
- Aydoğan, İsmail, *Eğitim ve Paradigma*, Harf Eğitim Yayıncılığı, Ankara, 2017
- Baltaş, Acar, *Akılsız Duyguların Cezasını Kararlar Çeker*, Remzi Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2015
- Başgil, Ali Fuad, *Gençlerle Başbaşa*, Yağmur Yayınları, İst, 2018
- Bloch, Ernst, *Umut İlkesi Cilt 1*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2013
- Bolat, Özgür, *Beni Ödülle Cezalandırma*, Doğan Kitap Yayınları, İstanbul, 2016
- Canan, Sinan ve Çift, Pelin, *Beynin Sırları*, Destek Yayınları, İstanbul, 2016
- Canan, Sinan, *Kimsenin Bilemeyeceği Şeyler*, Tuti Kitap Yayınları, İstanbul, 2015
- Carusa, David R. ve Salovey Peter, *Duygusal Zeka Yöneticisi*, Crea Yayınları, İstanbul, 2011
- Carter, Forrest, *Küçük Ağaç'ın Eğitimi*, Say Yayınları, İstanbul, 2016
- Cibran, Halil, *Ermiş*, Türkiye, İş Bankası Kültür Yay., İstanbul, 2016
- Cüceloğlu, Doğan, *Yeniden İnsan İnsana*, Remzi Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2012
- Demir, Muharrem, *İçimizde Umut Var/İradenin Ağır İmtihanı*, Asitan Yayınları, İstanbul, 2019
- Demirli Yıldız, Aylin, *Pozitif Psikoloji Bağlamında Umut*, Nobel Yayınları, Ankara, 2016
- Dewey, John, *Okul ve Toplum*, Pegem Akademi Yay., Ankara, 2017
- Dökmen, Üstün, *Deniz Kabukları/Küçük Şeyler 1*, Remzi Kitabevi Yayınları, 2008
- Eagleton, Terry, *İyimser Olmayan Umut*, Ayrıntı Yay., İstanbul, 2016
- Erbaş, Şükrü, *Bütün Şiirleri-2*, Kırmızı Kedi Yayınları, İst., 2012
- Exupéry, Antoine de Saint, *Küçük Prens*, Turkuvaz Kitap, İstanbul, 2019
- Frankl, Viktor E., *İnsanın Anlam Arayışı*, Okuyan Us Yayınları, İ-

tanbul, 2019
Gazali, İmam, *Dil Belası*, Semerkand Yayınları, İstanbul, 2013
Gül, Esan, *Çocuk Sevgiyle Büyür*, Çıra Yayınları, İstanbul, 2005
Güneş, Adem, *Çocuk Eğitiminde Pozitif İletişim*, Etkileşim Yayınları, İstanbul, 2012
Grigory, Petrov, *Beyaz Zambaklar Ülkesinde*, Antik Kitap Yayınları, İstanbul, 2013
Kavaklı, Ali Erkan, *En Sevilen Öğretmen Hz. Muhammed*, Nesil Yayınları, İstanbul, 2006
Özdenören, Rasim, *Eşikte Duran İnsan*, İz Yayınları, İstanbul, 2000
Özhazar, Hüseyin, *Gülümse Dünya Değişsin*, Tirekitap Yayınları, İstanbul, 2018
Pala, İskender, *İki Dirhem Bir Çekirdek*, Kapı Yay., İstanbul, 2017
Reca, Ömer Faruk, *Acılar İçinde Başarıyı Yakalayanlar*, Akis Kitap Yayıncılık, İstanbul, 2010
Robinson, Ken, *Yaratıcı Öğrenciler*, Sola Yayınları, İstanbul, 2017
Sayar, Kemal, *Kalbin Direnişi*, Kapı Yayınları, İstanbul, 2016
Sekman, Mümin ve Eriş, Bahar, *Çocuklar Nasıl Başarır*, Alfa Yayınları, İstanbul, 2019
Seligman, Martin E. P., *Öğrenilmiş İyimserlik*, Eksi Kitaplar Yayınları, İstanbul, 2019
Stockett, Kathryn, *Duyguların Rengi*, Pegasus Yayınları, İst., 2012
Tarhan, Nevzat, *Makul Çözüm*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2008
Tolstoy, Lev, *İnsan Ne İle Yaşar*, Nilüfer Yayıncılık, Ankara, 2011
Topçu, Nurettin, *Türkiye'nin Maarif Davası*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2016
Vujicic, Nick, *Limitsiz Yaşam*, Eftalya Yayınları, İstanbul, 2018
Yavuzer, Haluk, *Çocuk Eğitimi El Kitabı*, Remzi Yayınevi, İst., 1997
Zarifioğlu, A. Cahit, *Küçük Şehzade*, Beyan Yayınları, İstanbul, 2015

Web Kaynakçası

Bacanlı, Hasan, Tarhan, Sinem, İlkokuldan Üniversiteye Umud Kavramının Tanımlanması Üzerine Nitel Bir Çalışma, Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, Cilt 4 / Sayı 2, 2016, <https://dergi-park.org.tr/download/article-file/366071>, Erişim Tarihi: 26.08.2019

Balay, Refik, Kaya, Ahmet ve Demirci, Zeynep, Ortaöğretimde Görev Yapan Öğretmenlerin Psikolojik Sermaye Düzeylerinin İncelenmesi Şanlıurfa Örneği, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Kış- 2014, Cilt: 13, Sayı 48(047-068,) Erişim Tarihi: 26.08.2019

Yenilmez, Kürşat, Ortaöğretim Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Umutsuzluk Düzeyleri, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education) 38: 307-317, 2010, <https://dergi-park.org.tr/hunefd>, Erişim Tarihi: 26.08.2019 <https://www.nevzattarhan.com/beyin-neyi-sever.html>, Erişim Tarihi: 26.08.2019

<https://www.bilimveutopya.com.tr/umut>, Erişim Tarihi: 26.08.2019

<https://www.acikbeyin.com.tr>, Erişim Tarihi: 26.08.2019

<https://www.59.com.tr/boyaynasi/yeniden-lise-ogrencisi-olsaydim>, Erişim Tarihi: 12.04.2020

<https://teyit.org/newtonin-basina-elma-dustu-mu>, Erişim Tarihi: 12.04.2020

<https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/kaldirma-kuvvetini-olcmek-cok-mu-zor>, Erişim Tarihi: 12.04.2020

<https://www.memleket.com.tr/corona-ve-olum-27409yy.htm>, Erişim Tarihi: 12.04.2020

<https://www.kigem.com/coklu-zeka-kurami-nedir.html>, Erişim Tarihi: 12.04.2020

<https://www.baltasgrubu.com/secilmis-yazilar/kendini-dogrulayan-kehanet.html>, Erişim Tarihi: 12.04.2020

<https://fulbright.org.tr/posts/38/Prof.-Dr.-Aziz-Sancar>, Erişim

Tarihi: 12.04.2020

<http://www.pervinkaplan.com/detay/aziz-sancarin-ogrencilere-8-altin-ogudu-ne-oldu/1117>, Erişim Tarihi: 12.04.2020

<https://www.star.com.tr/yazarlar/drsevda-sarikaya>, Erişim Tarihi: 12.04.2020

<https://www.star.com.tr/cumartesi/hastaliklari-beyin-gucunuz-le-yenin-haber-1473064>, Erişim Tarihi: 12.04.2020

<https://listelist.com/tarihi-degistiren-hatalar>, Erişim Tarihi: 12.04.2020

İÇİNDEKİLER

Takdim / 5

Önsöz / 9

Küçük Umutlarımız / 11

Küçük Umutların Zekâsı Eğitim ve Öğretime Etkisi / 17

Küçük Umut Kapısı Herkese Açık / 27

Küçük Hücreden Büyük Hücreye Mucitlere Öğütler / 32

Küçük Bir Elma Yerçekimi Kanunu / 39

Küçük Bir Şüphe Suyun Kaldırma Kuvveti / 41

Küçük Şehzade'den Büyük İsraf! / 43

Küçük Bir Umut Peygamber Umudu / 47

Küçük Prens'ten Büyük Ders / 51

Küçük Bir Düşünce Hatası / 53

Küçük Bir Tebessüm / 59

Küçük Çocuğun Umudu / 61

Küçük Püf Noktası / 63

Küçüklerin Büyük Acısı! / 67

Küçük Bir Vefa Mesajı / 71

Dünyaya Meydan Okuyan Küçük Virüs Covid-19 / 75

Devasa Sonuçlarıyla Tarihi Değiştiren Küçük Hatalar / 79

Umut Her Engeli Aşar! / 85

Kaynakça / 92